БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 53 (16.136) • 4 март 1975 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Густав Гусак КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан қисқа муддатли дўстлик визити билан 3 март куни Москвага келди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан Г. Гусак ўртасида учрашув ва суҳбатлар бўлиб ўтди. Икки қардош партия раҳбарлари коммунистик ва социалистик қурилишнинг бориши тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар. КПСС ва ЧКП, Совет Иттифоқи билан Чехословакия Социалистик Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантириш масалаларини муҳокама қилдилар. Улар кўпгина халқаро масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар, бунда халқлар тинчлиги ва хавфсизлиги учун курашни кучайтириш нуқтаи назаридан алоҳида эътибор бердилар.

Л. И. Брежнев билан Г. Гусак ўртасидаги учрашув самимий дўстлик вазиятида ўтди. Совет Иттифоқи ва Чехословакия Коммунистик партиялари позицияларининг тўла бирлиги яна бир бор тасдиқланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ЧКП Марказий Комитетининг бош секретари Г. Гусак шарафига зиёфат берди.

Г. Гусак шу куни ватанига жўнаб кетди.

ЧССР ва СССР давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэропортида Г. Гусакни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, бошқа расмий кишилар, шунингдек ЧССРнинг СССРдаги элчиси Я. Гавелка кутиб олдилар ва кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

БЕШ ЙИЛЛИК — МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

«ҚАҲРАБО ДОН» МИРИШКОРЛАРИНИНГ СЛЁТИ

Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили баҳори — қишлоқ хўжалигида янги улуғвор ишлар баҳори бошланди. Қишлоқ хўжалигининг энг яхши намояндалари экиш ишлари бошланиш арафасида ёш маккажўхорикорларнинг республика слётига тўпландилар. Улар юбилей йилида қилинган ишларни якунлайдилар ва комсомол оталиққа олган маккажўхори етиштиришни янада кўпайтириш йўлларини белгилайдилар.

3 март куни слёт иштирокчилари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залига тўпландилар. Маккажўхорикор комсомол-ёшлар бригадаларининг бошлиқлари, механизаторлар, партия, совет ва комсомол ходимлари, министрликлар, идораларнинг ҳамда қишлоқ хўжалик машинасозлик корхоналарининг намояндалари президиумдан жой олдилар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланди.

Слётда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғафуржонов доклад қилди. У Л. И. Брежневнинг бундан икки йил муқаддам республиканинг маккажўхорикор ёшларига йўллаган табрикномаси янги меҳнат зафарларига илҳомлантирганлигини айтди. Деҳқонлар шу вақт ичида доннинг ялпи ҳосилини уч баравар кўпайтирдилар. Ёш маккажўхорикорлар ўтган йилнинг қийинчиликларига қарамай юбилей йилида республика хирмонига ярим миллион тоннадан зиёд дон тўкдилар. Олтмишдан ортиқ комсомол-ёшлар коллективи юз центнерлик маррадан ўзиб кетди.

Ёш деҳқонлар бирин-кетин слёт минбарига чиқдилар. Улар тўпланган тажрибаларни ўртоқлашдилар. КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига, қишлоқ хўжалиги ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси тўғрисида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қарорига жавобан тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида ўз зиммаларига олган юксак мажбуриятлари тўғрисида гапирдилар.

Иштихон районидаги «Халқобод» колхозидан Раъно Яхшиева, Боғот районидаги «Коммуна» колхозидан Эгамберди Иброҳимов, Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхоздан Элла Хан каби мўл ҳосил етиштирган «Олтин сўта» миришкорларининг муваффақиятлари барча маккажўхорикор бригадаларга кенг ёйилиши кераклигини айтдилар. Маккажўхоридан ҳар йили икки марта ҳосил олиш учун кураш — ёшларнинг фахрли бурчидир. Ҳозир энг муҳим вазифа экишга намунали тайёргарлик кўришдан, уни юксак агротехника даражасида ва қисқа муддатларда ўтказишдан иборатдир.

Слётда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Слёт иштирокчилари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга баланд руҳ билан мактуб йўлладилар.

Слёт иштирокчилари республиканинг барча маккажўхорикор ёшларига мурожаатнома қабул қилдилар. Улар маккажўхорикор ёшларни беш йилликнинг якунловчи йилида давлат омборларига бир миллион тонна қаҳрабо дон топшириш, гектаридан 70—80 центнердан маккажўхори йиғиштириб олишга даъват этдилар.

Слёт ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари Н. Г. Анисимкин, В. Г. Ломоносов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат Г. М. Орлов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, И. В. Марцинюк, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, ВЛКСМ Марказий Комитети бюросининг аъзоси, «Комсомольская правда» газетасининг бош редактори Л. К. Корнешов қатнашди.

(ЎзТАГ).

ЁШ МАККАЖЎХОРИКОРЛАР РЕСПУБЛИКА СЛЁТИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКАДАГИ БАРЧА МАККАЖЎХОРИКОРЛАРГА МУРОЖААТИ

Азиз ўртоқлар!

Биз маккажўхори етиштириш соҳасида республика комсомоли оталигининг учинчи йили, ёш маккажўхорикорларнинг қишлоқ хўжалиги ходимлари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасидаги иштирокини якунлаш учун слётга тўпландик. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг юбилейи йилида 2019 та комсомол-ёшлар бригадаси «қаҳрабо дон»дан мўл ҳосил олиш учун курашди. Бу рақам 1972 йилдагига нисбатан 10 баравар кўпдир. Қисқа муддат ичида ана шу қимматбаҳо қишлоқ хўжалиги экинидан олинган доннинг ялпи ҳосили уч баравар, ҳосилдорлиги эса икки баравар кўпайди. Омборларга биринчи марта ярим миллион тоннадан ортиқ маккажўхори дони тўкилди.

Беш йилликнинг белгиловчи йилида ўнлаб комсомол-ёшлар коллективлари маккажўхори ҳосили етиштиришдаги 100 центнерли маррадан ўзиб кетдилар. Андижон областининг ёш маккажўхорикорлари сурункасига икки йилдан буён республика социалистик мусобақасида ғолиб чиқмоқдалар. Улар бу экиндан энг юқори ҳосил — гектаридан 72,3 центнердан ҳосил олишга эришдилар. Тошкент, Хоразм областларининг, Қорақалпоғистон АССРнинг далаларида деҳқончиликнинг ажойиб усталари меҳнат қилмоқдалар. Бу жойларда ҳосилдорлик ўрта ҳисобда гектар бошига 60 центнерга қадар кўтарилди.

Бугун биз тўла ишонч билан айта оламизки, республикада «қаҳрабо дон»нинг чинакам усталари етишиб чиқди. Биз Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари Лутфиддин Сайфиддинов ва Ҳасан Абдиевнинг, ишлаб чиқариш илғорларидан Абдулҳамид Машарипов, Элла Хан, Ўлмасхон Ёрова, Тўра Қулсоатов, Собир Қаландаровнинг ҳамда гектаридан 100 центнердан ва ундан ҳам ошириб мўл маккажўхори дони ҳосили етиштирган бошқа жуда кўп ўртоқларимизнинг номларини фахр билан тилга оламиз.

Бироқ, биз эришилган ютуқлар билан хотиржам бўлиб қолмаслигимиз керак. Бу нарса комсомол анъанасига хос эмас. Бугунги кунда биз қишлоқ меҳнаткашлари олдига қўйилган янги вазифаларни нечоғлик муваффақиятли бажариш — Ватанимизнинг асосий пахта базаси ҳисобланган Ўзбекистонни айни бир пайтда мамлакатнинг йирик ғаллакор ўлкасига айлантириш тўғрисида ҳам ўйламоғимиз зарур.

Бу вазифани бажаришда биз — ёшларнинг алоҳида ролимиз бор. Бизларнинг ҳар биримиз Леонид Ильич Брежневнинг сўзларини яхши эсда сақлаган ҳолда, суғориладиган деҳқончилик шароитида маккажўхори ёшлар қўлида дон етиштиришни кўпайтиришнинг жуда катта резерви бўлиб қолиши учун ҳамма ишни қилмоқдамиз.

Комсомол-ёшлар коллективларининг сони ўтган йилдагига нисбатан кўпайди, маккажўхори етиштириладиган майдонларимиз кенгайтирилди. Бу майдонлар 155 минг гектарни ташкил этади. Биз ўз олдимизга юксак марраларни эгаллаш — гектаридан ўрта ҳисобда 70—80 центнердан ҳосил олиш вазифасини қўймоқдамиз.

Вазифалар мураккаб, аммо уларни бажарса бўлади. Бизнинг уч йиллик комсомол оталиги соҳасидаги тажрибамиз, донг таратган «қаҳрабо дон» усталарининг тажрибаси бор. Машҳур маккажўхорикорлар эришган ютуқлар биз учун илҳомбахш намуна бўлиб хизмат қилади. Бизнинг бурчимиз ҳар қайси далада илғорлар тажрибасини ёйишдан иборат.

Айни чоғда мўл ҳосил усталари, биз сизларга мурожаат қилиб айтамизки, ёшларнинг мураббийси бўлинглар, уларга ўз тажрибангизни, билимингизни, ўз маҳоратингизнинг бутун сирларини астойдил ўргатингиз. Токи сизнинг ёнингизда, сизнинг районингизда, областингизда биронта ҳам қолоқ коллектив бўлмасин.

Биз ернинг эгаларимиз. Кимда-ким ер тўғрисида ғамхўрлик қилса бунинг эвазига у мўл ҳосил олишини яхши биламиз. Республиканинг олтин фонди — суғориладиган ерлар бизга ишониб топшириб қўйилган. Бизнинг ҳар биримизнинг бурчимиз ҳар гектар ердан, ҳар бир қарич экинзордан энг самарали фойдаланишдан, ер унумдорлигини ошириш йўлларини қидириб топишдан иборат.

Биз республика маккажўхорикорларини деҳқончилик маданиятини ошириш учун мусобақани янада кенг қулоч ёздиришга, меҳнатнинг илғор методлари ва илғор агротехниканинг тарғиботчилари бўлишга даъват қиламиз.

Фақат мўл ҳосил етиштиришгина эмас, балки шу билан бирга ана шу ҳосилни энг кам меҳнат сарфлаган ҳолда қўлга киритиш бизнинг бурчимиздир.

Азиз ўртоқлар, биз сизларни ҳамма жойда комплекс механизацияни жорий этиш, техникадан самарали фойдаланиш, фан ва илғор тажриба ютуқларини кенг қўлланиш учун, маккажўхоризорларда қўл меҳнати сарфлашни бутунлай тугатиш учун зўр сабот-матонат билан дадил олға юришга чақирамиз.

Қишлоқ хўжалик мутахассислари, илмий-тадқиқот институтлари ва муассасаларининг ходимлари, бизнинг сизларга айтадиган алоҳида гапимиз бор. Ёшлар бригадаларига сизларнинг оталиқ қилаётганлигингиз далаларимизда фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этишни тезлаштиришга ёрдам беради.

Мўл ҳосил олиш — хилма-хил касбдаги минглаб кишиларнинг кўп куч-ғайрат сарфлаши натижасидир. Химия ва машинасозлик саноати ходимлари, машиналарнинг конструкторлари, биз сизларга мурожаат қилаётирмиз — биз сизлардан йил сайин тобора кўпроқ ўғит, экинга ишлов берадиган ва унинг ҳосилини йиғиштириб оладиган пухта ҳамда юксак унум билан ишлайдиган техника кутмоқдамиз.

Биз республикамизнинг ҳар бир ёш маккажўхорикорига мурожаат қилаётирмиз: партия наказини бажариш, КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшиш бизнинг ҳар биримизнинг виждон билан қилинган шон-шараф ишимиздир.

Бу йил биз Улуғ Ватан урушида қозонилган ғалабанинг 30 йиллигини ва республика комсомолининг олтин юбилейини нишонлаймиз. Комсомол ҳужжатларини алмаштириш бошланди. Биз янги комсомол билетларини олмоқдамиз. Комсомол билети муқовасига Ильич тасвири туширилган. Бу эса сен ёш ленинчилар гвардиясига мансубсан ва сенинг ҳар бир қадаминг, ўй-фикринг ва ишинг Ильичнинг буюк васиятларига мос бўлиб тушмоғи лозимлигини эслатиб ҳамда тасдиқлаб тургандай туйилмоқда. Биз бу шонли саналарни далалардаги фидокорона меҳнатимиз билан, бир миллион тонна «қаҳрабо дон» олиш билан нишонлаймиз.

Далаларнинг ёш миришкорлари, маккажўхори донидан мўл ҳосил олиш учун юришга отланинг!

Бу мурожаат ёш маккажўхорикорларнинг республика слётида қабул қилинган.

1975 йил 3 март
Тошкент шаҳри.

19 апрель — Бутуниттифоқ шанбалик куни

МЕҲНАТ БАЙРАМИГА ТАЙЁРГАРЛИК

Москвадаги илғор коллективларнинг В. И. Ленин туғилган куннинг 105 йиллиги шарафига 19 апрель куни коммунистик шанбалик ўтказиш тўғрисидаги ташаббуси мамлакат корхоналарида маъқулланди. Меҳнатчилар шу куни эришишлари лозим бўлган юксак марраларни белгиламоқдалар. Қуйида мамлакат корхоналарида шу байрамга тайёргарлик ишлари ҳикоя қилинади.

МОСКВА. «Борец» компрессор заводининг меҳнатчилари 136 минг сўмлик ёки ўтган йилги шанбаликдагига нисбатан 10 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилдилар. 2 мингга яқин киши корхона цехларидагина эмас, балки корхонага туташиб кетган микрорайонни ободонлаштиришда ҳам меҳнат қилади.

«Большевичка» ишлаб чиқариш бирлашмаси. «Красный пролетарий» станоксозлик заводи. «Красный богатырь» заводи ва Москвадаги бошқа корхоналарнинг коллективлари шу куни юксак марраларни эгаллашни мўлжалламоқдалар.

ЛЕНИНГРАД. «Давлат сифат белгиси»га сазовор бўлган кемалар туркумидан 38 минг тонна юк кўтарадиган руда ташувчи кемани 19 апрелда — муддатидан бир ҳафта олдин сувга туширамиз». С. Орджоникидзе номли Балтика заводининг кемасозлари бўлиб ўтган митингда ўз зиммаларига ана шундай мажбурият олдилар. Улар коммунистик шанбаликда энг юқори меҳнат унумдорлигига эришишга, шу куни тежаб қолинган хом-ашё, электр-энергия материаллар ҳисобига ишлашга қарор қилдилар. (ТАСС).

ЖИЗЗАХ. Бинокорлик материаллари комбинатига қарашли ҳамма заводларнинг, цехларнинг ва участкаларнинг коллективлари 19 апрелни иш куни деб эълон қилишди. Бу ерларда навбатдаги коммунистик шанбаликка бағишланиб агитаторларнинг дастлабки суҳбатлари бўлиб ўтди. Бир минг уч юздан зиёдроқ ишчи ўз ўринларида меҳнат қиладилар. Улар Мирзачўл ва Жиззах чўлқуварлари учун қарийб 300 куб метр силикальцит ва керамзит бетон буюмлар, уч юз эллик куб метрдан зиёдроқ йиғма-темир-бетон тайёрлаб берадилар, бир минг икки юз квадрат метр гипс прокат плита ишлаб чиқарадилар. Ана шу маҳсулотларнинг кўпчилик қисми тежаб қолинган материаллардан тайёрланади.

— В. И. Ленин туғилган куннинг 105 йиллигига бағишланган навбатдаги коммунистик шанбаликни, — дейди Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, металл конструкциялар цехи пайвандчилар бригадасининг бошлиғи О. Темиров, — биз аввалги шанбаликлар сингари уюшқоқлик билан ўтказамиз. Цехимиз коллективи шу куни қарийб ўн тонна металл конструкцияси ишлаб чиқарадики, бу нормадагидан анча ортиқдир.

Шанбаликда ишлаб топилган пулларнинг ҳаммаси беш йилликнинг якунловчи йили фондига топширилсин, деб қарор қилинди.

(ЎзТАГ).

Янги насос станциялари

ФАРҒОНА. Катта Фарғона канали қирғоғида баландга сув чиқарувчи насос станцияси қурила бошлади. У шу каналдан ҳар секундда 10 куб метр сув олиб, ёзда саёзланиб қолувчи Деҳқонобод каналига оқизиб туради. Бу сув Қува района ва Қувасой зонаси хўжаликларининг пахта далаларига оқади. «Ферганаирстрой» трестининг коллективи Ўзбекистон районида яна бир насос станциясига пойдевор қўйди. Бу станция Сўх суғориш системасига чиқариш учун Жанубий Фарғона каналидан 85 метр баландликка ҳар секундда 10 куб метр сув бериб туради.

Бу йил мана шу ирригация янги қурилишларининг биринчи навбати ишлай бошлайди. Улар 30 минг гектарча эски деҳқончилик ерларини сувга сероб қилади. (ЎзТАГ).

Чорва жонкуярлари

«Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозининг чорвачилик фермалари Бўстонлиқ районининг гўзал ва ҳушҳаво тоғлари бағрида жойлашган. Кўп тармоқли бу колхознинг жонкуяр меҳнат аҳли қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида катта меҳнат зафарларини қўлга киритмоқда. Колхозда, айниқса чорвачилик йил сайин юксалиб бормоқда. Ўтган қишлоқ хўжалик йилида колхоз чорвадорлари давлатга сут сотиш планини 131, жунни 142 процент, гўштни 101 процент, тухумни 107 процент бажарган эдилар.

Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида колхоз чорвадорлари қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, ўз зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олганлар. Бу хўжаликда чорвачилик касбини улуғлаётган жуда кўп моҳир чорвадорлар бор. Улардан бири молбоқар Нортожи Сотиболдиевдир. У қарийб 20 йилдан буён жамоат чорвасини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшиб келаётир. Ферманинг Дилбар Акмалова, Гулнор Ортиқова, Раъно Темирбоева каби сут соғувчилари ўз ишларининг моҳир усталаридир.

Бу ерда чорвадорларнинг маданий турмуши ва унумли меҳнат қилиши учун барча шарт-шароитлар бор. Колхознинг қайси фермасига борманг, шинам қилиб безатилган ҳордиқ чиқариш хоналари, қизил бурчакларни кўрасиз. Ажойиб сўз усталари — пропагандистлар С. Ҳомидов, С. Абдураҳимов ва бошқа ўртоқлар тез-тез чорвадорлар орасида суҳбатлар, сиёсий ахборотлар ўтказиб туришади. Хуллас, бу хўжаликда жамоат чорвасини ривожлантириш учун барча резерв ва имкониятлар ишга солинмоқда.

З. НАБИЕВА.

Фарғона сунъий толалар заводида 2-ремонт-монтаж бошқармасининг Ф. Никель бошлиқ бригадаси фидокорона меҳнат қилмоқда. Бригада аъзолари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан анча олдин адо этдилар.

Суратда: (чапдан) монтажчилар Л. Абдураҳмонов, Ф. Никель ва Д. Браун навбатдаги қувурни монтаж қилишмоқда.

Т. Каримов фотоси.

ОЛИМЛАРНИНГ МЕҲНАТИ ТАҚДИРЛАНДИ

С. В. Стародубцев номли физика-техника институтининг коллективи Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг биринчи мукофотини ва кўчма Қизил байроғини олишга сазовор бўлди. Ўзбекистон Фанлар академиясининг президиуми илмий муассасалар ва ташкилотларнинг ўтган йилги социалистик мусобақаси якунларини тўплаб, мазкур институт олимларининг ишига шундай баҳо берди.

Иккинчи мукофотлар Ҳ. М. Абдуллаев номли геология ва геофизика институти ҳамда «Фан» нашриёти коллективларига берилди. Учинчи мукофотларни Меҳнат Қизил Байроқ орденли ўсимлик моддалари химияси институти, математика, ботаника, философия ва ҳуқуқ институтлари коллективлари олишга сазовор бўлди.

(ЎзТАГ).

БИРИНЧИ БЎЛИБ

Владимир Ильич Ленин Марказий музейининг Тошкент филиали 1 март куни Ўзбекистон пойтахти йигит-қизлари учун улкан воқеа маскани бўлди. Киров райони комсомолларидан бир группасига тантанали вазиятда янги комсомол ҳужжатлари топширилди.

Ҳужжатларни топшириш тантанали маросимида партия ва комсомол ветеранлари сўзга чиқиб, беш йиллик топшириқларнни муддатидан илгари бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада ёш ишчиларга янгидан-янги муваффақиятлар тиладилар.

(ЎзТАГ).

Туямўйин каналлари

УРГАНЧ, (ЎзТАГ). Амударё соҳилларида барпо этилаётган Туямўйин гидроузелининг чап соҳил каналини қазишга киришилди. Бу канал республикалараро Тошсоққа ирригация системасининг илгари мавжуд бўлган канали трассасидан ўтади. Мана шу канал чуқур қазилиб, кенгайтирилгандан кейин секундига 500 куб метр сув оқа бошлайдики, бу аввалги каналда оққан сувга нисбатан 2,4 баравар кўп. Бу йил ана шу 20 километрлик магистралнинг камида тўртдан бир қисмини қуриш мўлжалланмоқда.

Гидроузелнинг ўнг соҳил каналини қуриш ишлари ҳам графикда белгиланганидан олдинда бормоқда. Ўнг соҳил каналининг узунлиги ҳам 20 километр. Гидромеханизаторлар коллективлари қизилқум барханларини, тошлоқ участкаларни енгиб ўтмоқдалар. Уларга портлатувчилар кўмаклашмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ 15 километрлик ўзан тахт қилиб қўйилди. Канал беш йилликнинг якунловчи йилида фойдаланишга топширилади.

Туямўйин гидроузели Ўзбекистон ва Туркманистондаги 500 минг гектар экинзорни сув билан таъминлашни яхшилайди, келгусида эса, асрлар мобайнида қақраб ва ҳувиллаб ётган яна ярим миллион гектар майдонга ҳаёт бағишлайди. Бу эса, ўз навбатида Амударё этакларида пахта етиштиришни икки баравар кўпайтириш имконини беради.

Фозил Солиҳхўжаев қирқ йилдирки, «Ташсельмаш» заводида ишлайди. У ташкилотчи мастер. Корхона коллективи уни ёшларнинг меҳрибон ва ғамхўр устози сифатида ҳурмат қилади. Суратда: Фозил Солиҳхўжаев (ўнгдан иккинчи) ҳамкасблари орасида.

В. Сваричевский фотоси.

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА

ОБКОМ АХБОРОТ БЕРМОҚДА

Яқинда область бошланғич партия ташкилотлари ҳисоботлари коммунистларнинг бирлашган умумий партия йиғилишида бўлиб ўтди. Область партия комитетининг биринчи секретари С. М. Тоиров область партия конференциясидан сўнг ўтган давр ичида Жиззах шаҳар партия ташкилотида обком фаолияти тўғрисида ахборот берди. Жиззах области ташкил топганига бир йилдан ортиқ вақт ўтди. Ана шу қисқа давр ичида халқ хўжалигининг турли тармоқларида катта ўзгаришлар рўй берди. 18,5 минг гектар янги ер ўзлаштирилиб, бир қанча совхозлар ташкил топди, янги саноат корхоналари қурилиб ишга туширилди.

Бирлашган умумий партия йиғилишида коммунистлардан А. Сонбназаров, Н. Ўролов, Р. Юзликаева ва бошқалар сўзга чиқиб ишлаб чиқаришга партия раҳбарлиги яхшиланганини, оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларнинг таъсирчанлиги ва самарадорлиги ошганини, партия ҳужжатларини алмаштириш даврида амалга оширилган тадбирлар тўғрисида гапирдилар.

Область партия комитети секретарлари ва обком бюроси аъзолари бир қатор йирик бошланғич ташкилотларда обком фаолияти тўғрисида ахборот бермоқдалар.

КОМСОМОЛ ИШЛАРИ — БЮРО МУҲОКАМАСИДА

Область партия комитети бюроси область комсомол ташкилотларида комсомол ички ишларининг аҳволи ва уни яхшилаш масаласини кенг муҳокама қилди. Бу борада комсомол ташкилотларига амалий ёрдам бераётган партия ташкилотларининг иши атрофлича ўрганиб чиқилди. Пахтакор ва Мирзачўл район партия комитетлари комсомол ташкилотлари активлигини оширишда яқиндан ёрдам кўрсатаётирлар. Лекин Ғаллаорол, Октябрь, Дўстлик район партия комитетларининг комсомол ташкилотларига ёрдами деярли сезилмаяпти. Комсомол йиғилишлари вақтида ўтказилмайди, ВЛКСМнинг ҳамма аъзолари ҳам комсомол топшириғига эга эмас. Райком ҳуқуқига эга бўлган 1-«Ғаллаорол» совхози комсомол комитетида 1974 йилда тўрт марта ўрнига икки марта йиғилиш ўтказилган. Область партия комитетининг бюроси район партия комитетларига комсомол ички ишларини яхшилаш, комсомол ҳужжатларини алмаштириш ва Ўзбекистон комсомолининг 50 йиллигини муносиб нишонлаш учун комсомол ташкилотларига доимий ва амалий ёрдам беришни кучайтириш вазифаларини топширди.

МУРОЖААТ ЧУҚУР ЎРГАНИЛМОҚДА

Шу кунларда областнинг барча шаҳар ва қишлоқларида КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленуми қарорлари ҳамда Марказий Комитетнинг партияга, совет халқига Мурожаатини чуқур ўрганиш давом этмоқда. Шу муносабат билан ташкил этилган область партия комитетининг ўн-та кўчма агитбригадаси аъзолари шаҳар ва районларда бир неча кун бўлиб қайтдилар. Ишлаб чиқариш корхоналари, қурилиш ташкилотлари, колхоз ва совхозларда лекция ва суҳбатлар уюштирилди.

Ҳозир областдаги барча район партия комитетлари ҳам кўчма агитбригадалар ташкил қилиб, партия сўзи кенг меҳнаткашлар оммасига етказилишини таъминламоқдалар.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»

Журналнинг февраль ойи сони босмадан чиқди. Журнал КПСС Марказий Комитетининг «Россиядаги 1905—1907 йиллар революциясининг 70 йиллиги тўғрисида»ги, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1975 йил Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида, В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Ўзбекистон Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзининг 50 йиллиги тўғрисида»ги қарорлари билан очилади.

Журналнинг «Ривожланган социализм: иқтисодий ва социал-сиёсий проблемалар» бўлимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари Й. Қурбоновнинг «Концентрациялаш, ихтисослаштириш ва хўжаликлараро кооперациялаш — чорвачиликни янада юксалтиришнинг бош йўли», «Партия қурилиши назарияси ва практикаси» бўлимида Андижон область партия комитети секретари М. Муҳиддиновнинг «Ҳам сўз, ҳам иш билан», «Идеология, маданият» бўлимида эса фалсафа фанлари доктори И. Жабборовнинг «Социал тараққиёт ва диний-маънавий сарқитларни бартараф этиш» сарлавҳали мақолалари ўрин олган. Журнал [illegible] «Улуғ Ватан урушидаги ғалабанинг 30 йиллигига», «Идеология қуроли фронтларида», «Танқид ва библиография» рубрикалари остида эълон қилинган мақолалар, корреспонденция ва хабарлар билан ҳам танишишлари мумкин.

М. А. ШОЛОХОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 70 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ҚУЁШЛИ ЭҲТИРОС

Бадиий адабиётнинг мўъжизавий бир қудрати шундаки, турли миллат, турли халқ вакиллари китоб саҳифалари орқали бир-бирларига қалбан яқинлашадилар ва қадрдон бўлиб қоладилар. Биз Дон казакларининг ўлкасини кўрмаган бўлсак ҳам, «Тинч Дон» ва «Очилган қўриқ»ни ўқиганда худди ўша гўзал ўлкага бориб яшаётгандай бўламиз. Григорий Мелехов ва Аксиньянинг муҳаббатларини, фожиаларини, Семён Давидов, Макар Нагульнов каби метин иродали курашчиларнинг қувонч ва ташвишларини ўзимиздан кечиргандек ҳаяжонланамиз, гоҳ шодланиб, гоҳ изтироб чекамиз.

Фақат биз эмас, ҳозир ер куррасининг барча қитъаларида, Японияда тортиб Англиягача, Мисрдан тортиб Америкагача бўлган мамлакатларда Михаил Александрович Шолоховни ўз она тилларида ўқийдилар ва унинг қаҳрамонларига яқинлик сезадилар. [illegible] китобхонлар М. А. Шолоховнинг бутун дунёда энг кўп ўқилган ва тарқалган китоблар муаллифи эканини аниқ рақамлар, фактлар ёрдамида исбот этганлар.

М. А. Шолохов — совет адабиётининг [illegible] ғоявий мазмуни [illegible] асарларда унинг [illegible] бутун [illegible] намойиш қиладиган адибимиздир. [illegible] ҳаётида юз [illegible] кўтарилиш [illegible] бурилиш [illegible], мамлакатнинг мустақил [illegible] ҳаёт [illegible] тенгсиз бир [illegible] эҳтирос [illegible]. Улуғ адиб [illegible] таъсир [illegible], унинг янгилаб таниш [illegible] уни [illegible] бўлиб қолади. [illegible] давомида [illegible] тафсилотла[illegible].

[illegible] «Очилган қўриқ» китобини [illegible] мактаб боласи [illegible] эдим. Бу [illegible] хонадан ол[illegible] юриб [illegible] бошлага[illegible] асардан ол[illegible] билан [illegible] олдимдан [illegible] ҳали лотин алифбеси бор эди. Қизил аралаш сариқ муқовага лотинча ҳарфлар билан «Очилган қўриқ» деб ёзилган сўзлар хотирамга гўё муҳрланиб қолгандай бўлди. Давидов ер ҳайдаб чарчаган пайтлари тасвирланган бобни ўқиётиб, мен ўзимизнинг қишлоқ далаларидаги ҳайдалган ерларни хаёлимда гавдалантирардим. Колхозлаштириш даврининг қонли тўқнашувларини ҳаётда кўрмаган бўлсам ҳам, роман саҳифаларида бу шиддатли курашларга иштирок этаётгандай таъсирланардим.

Қотил Половцев кечаси бегуноҳ бир деҳқоннинг уйига болта кўтариб бориб, уни ёш хотини билан бирга чопиб ўлдирган саҳналарида шунчалик даҳшатга келган эдимки, қон ҳидидан бошим айланиб кетгандай ва кўнглим беҳузур бўлгандек туюлган эди. «Очилган қўриқ» биз, ёшларда синфий душманга нисбатан ўткир нафрат туйғусини тарбиялаган, ундан ҳам муҳими, оддий колхозчи-деҳқонга нисбатан меҳр ва ҳурматимизни вояга етказган асарлардан эди.

«Тинч Дон» эпопеясини кейинчалик Москвада рус тилида ўқиб чиққаним ҳам 23 йилдан бери энг майда тафсилотларигача эсимдан чиқмайди. Яшил муқовали тўрт том, кўп ўқилганидан варақлари анча эскириб, четлари титилиб қолган эди. Лекин бу томларнинг саҳифаларида бор бўйича гавдаланаётган ёрқин образлар — мен учун мутлақо янги ва бениҳоя таъсирли бир олам эди. Адиб Октябрь социалистик революциясидек оламшумул тарихий воқеанинг алоҳида ўлкалар, синфлар, оилалар, айрим кишилар ва уларнинг тақдирларига қанчалик улкан ўзгаришлар олиб кирганини, коммунистлар меҳнаткаш халқ билан бирга совет тузумини қанчалик кескин курашларда барпо этганини мислсиз зўр маҳорат ва жасорат билан тасвир этган эди.

Эллигинчи йилларда М. А. Шолоховнинг «Инсон тақдири» ҳикояси биринчи марта «Правда» газетасида тўлиқ бир саҳифа бўлиб босилиб чиққанда уни беҳад қизиқиб ўқиб чиққанимиз ҳам қалбларимизда ўчмас из қолдирган.

Бизнинг инсон сифатида, совет кишиси сифатида шаклланишимизга М. А. Шолохов асарларининг ижобий таъсири қанчалик катта бўлганини ҳар бир шаҳар ва қишлоқнинг китобхонлари айтиб беришлари мумкин. Ҳозир М. А. Шолохов асарлари дарсликлар ва таржималар орқали ҳамма ўзбек оилаларига кириб борган.

Мамнуният билан шуни айтишимиз мумкинки, республикамизда адибнинг энг яхши асарлари ўзбекчага яхши таржима қилинган. Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи президиумининг раиси К. Н. Яшин республикамиз ёзувчиларининг бешинчи съездида қилган докладида «Очилган қўриқ»нинг ҳар иккала китоби Ваҳоб Рўзиматов томонидан сифатли таржима қилинганини тўғри таъкидлаб ўтган эди. «Тинч Дон» эпопеяси ҳам ўзбек тилида қўлма-қўл бўлиб, мароқ билан ўқиляпти. Бу ўлмас асарнинг уч китобини Одил Шаропов, бир китобини Миркарим Осим маҳорат ва илҳом билан таржима қилганлар. «Инсон тақдири»ни ўзбек китобхонига бутун фазилатлари билан етказиб берган таржимон — таниқли адибимиз Мирзакалон Исмоилийдир. М. А. Шолоховнинг «Улар Ватан учун жанг қилган эдилар» романи ҳали тугалланмаган бўлса ҳам, унинг айрим боблари урушдан кейинги даврда Маъруф Ҳаким таржимасида, Абдулла Қаҳҳор таҳрири остида босилиб чиққан эди. Яқин келажакда бу машҳур асар ҳам бутунича она тилимизда кенг китобхонлар оммасига етказиб берилиши ва катта қизиқиш билан ўқилиши шубҳасиз.

Ўзбек адабиётчилари Михаил Александрович Шолохов асарларини қайта-қайта ўқиб, улардан жуда кўп ижодий сабоқлар оладилар. Катта тарихий воқеаларни, инсоннинг ички дунёси, муайян характери ва тақдири орқали ҳаққоний тасвирлай билишда, теран ғоявий мазмунни ҳар бир одамнинг ҳис-туйғулари, кечинмалари билан узвий боғлаб кўрсатишда М. А. Шолохов кўпмиллатли совет ёзувчиларига ёрқин бир намуна бўлиб хизмат қилади. У адабиётимизда биринчилардан бўлиб, коллективлаштириш жараёнини зўр ҳаққоният ва бадиий қудрат билан тасвир этган эди. Ўзбек адабиётида ҳам колхозлаштириш ҳаракатига бағишланган йирик асарлар бор. Абдулла Қаҳҳорнинг «Қўшчинор чироқлари», Ҳусайн Шамснинг «Душман» романлари, Парда Турсуннинг «Ҳақ йўл» қиссаси шулар жумласига киради. Бу асарларда колхозларнинг Ўзбекистон шароитида қандай барпо бўлгани ўзига хос йўсинда тасвир этилади. Шу билан бирга ўзбек ёзувчилари «Очилган қўриқ» романида орттирилган катта ижодий тажрибани ҳисобга олиб иш кўрганлари ҳам билиниб туради. Хусусан, «Қўшчинор чироқлари» романида колхоз ҳаракати пайтида йўл қўйилган баъзи бир эсанкирашлар ва уларни бартараф қилиш тасвирлари «Очилган қўриқ» романига ҳамоҳанг чиққан. Албатта, бу шунчаки тақлид эмас, балки ғоявий позициянинг умумийлигига асосланган ижодий таъсирдир. Шунинг учун сюжетдаги айрим ўхшашликларга қарамай, «Қўшчинор чироқлари»нинг асосий қаҳрамонлари ўзига хос такрорланмас бадиий образлар тарзида гавдаланади.

М. А. Шолохов ижодининг қалам аҳлига бундай бевосита таъсири билан бирга билвосита таъсири ҳам жуда катта аҳамиятга эга. Ҳар бир ёзувчи асар ёзаётган пайтда унинг кўз олдида ҳаётий материал билан бирга бутун адабиёт ҳам, унинг энг асосий талаблари ҳам, бу талабларга яхши жавоб берган энг зўр ёзувчиларнинг ижодий тажрибалари ҳам туради. Совет ёзувчилари маркcча-ленинча дунёқараш билан, илғор коммунистик ғоялар билан қуролланган. Ҳар гал янги асар ёзаётганимизда бизнинг олдимизда турадиган шарафли ва мушкул вазифа — шу илғор ғояларни ҳақиқий илҳом ва эҳтирос билан ёрқин образларда мужассам этиш, замонамиз қаҳрамонларини китобхоннинг қалбига «жиз» этиб тегадиган бир ҳарорат ва жозиба билан тасвирлашдир.

Мана шу борада М. А. Шолоховнинг улкан ижодий тажрибаси барчамиз учун бебаҳо бир ибрат бўлиб хизмат қилади. Ижод жараёнида баъзан шундай қийин ҳолатлар учрайдики, «Буни тасвирлашга қалам ожиз» деган ибора хаёлингиздан ўтади. Лекин шунда бирдан М. А. Шолохов каби улкан адибларнинг ижодий тажрибалари кўз олдингизга келади-ю, далда беради. Чунки М. А. Шолохов ҳар қандай мураккаб, ҳар қандай драматик ва фожиавий ҳолатларни ҳам жасорат ва маҳорат билан тасвир эта олади. Унинг улуғ истеъдоди ва эътиқоди офтобдай сернур, ҳароратли бир ижодий эҳтиросга айланиб, том-том китобларнинг ҳар бир сатрига, ҳар бир саҳифасига ажойиб куч ва жозиба бахш этади.

Шу сабабли биз М. А. Шолоховнинг чинакам халқчил ва партиявий руҳ билан суғорилган, қуёшли эҳтирос билан ёзилган янги асарларини ҳамиша орзиқиб кутамиз. Биз улуғ адиб билан бир даврда, бир мамлакатда яшаётганимиздан фахрланамиз ва унга сидқидилдан узоқ умр, янги ижодий парвозлар тилаймиз.

Пиримқул ҚОДИРОВ.

Планетамизда

◆ Японияда нашр этилди ◆ Муваффақиятли визит ◆ Чили халқига озодлик ◆ Грецияда нима гап!

В. И. ЛЕНИН АСАРЛАРИ ЯПОН ТИЛИДА

ТОКИО. (ТАСС мухбири). Токио китоб магазинларида В. И. Лениннинг япон тилига таржима қилинган «Философия дафтарлари» китоби пайдо бўлди. Бу китобни мамлакатдаги энг йирик нашриётлардан бири — «Иванами сетэн» нашриёти босмадан чиқарган.

Бу, дейишди ТАСС мухбирига «Иванами сетэн» нашриётида, В. И. Лениннинг биз нашр этган биринчи асари эмас. Биз Японияда Лениннинг дастлабки китобини 1929 йил 25 апрелда чиқарган эдик. У Лениннинг энг машҳур бўлган «Империализм — капитализмнинг юқори босқичи» деган асари эди. 47 томдан иборат «В. И. Ленин тўла асарлар тўплами» 1953 йилда япон тилига таржима қилишга ва нашр этишга киришилиб, 1969 йилда тугалланди. Бу тўпламни «Оцуки сетэн» нашриёти чоп этди.

Шу нашриётнинг ўзи 1973 йилда В. И. Лениннинг 12 томли танланган асарларини нашр этишни ниҳоясига етказди. Бу ерда яқинда Лениннинг «Ёшлар союзининг вазифалари» деган асари алоҳида китоб қилиб чиқарилди.

М. ДЕМЧЕНКО.

ВИЗИТ ЯКУНЛАРИДАН МАМНУНИЯТ

ЛИССАБОН. (ТАСС). Яқинда Совет Иттифоқига келиб кетган Португалия делегациясининг бошлиғи, саноат ва экономика бўйича давлат секретари Жозе ди Мелу Торреш Кампуш шу сафарнинг натижалари тўғрисида Португалия министрлар кенгаши мажлисида доклад қилди. У энергетика ва рангли металлургия соҳасида илмий-техникавий ва иқтисодий ҳамкорлик масалалари юзасидан Совет ҳукумати вакиллари билан олиб борган музокараларининг якунларидан мамнун эканлигини билдирди.

Давлат секретари бундай ҳамкорликни саноатнинг бошқа тармоқларида ҳам кенгайтириш учун имконият борлигини уқтириб ўтди.

Португалия делегациясининг Совет Иттифоқига қилган сафари якунлари Португалия матбуотида қизғин муҳокама қилинмоқда. Газеталар Португалия билан СССР ўртасида савдо ва иқтисодий алоқалар кенгайганлигини табрикламоқдалар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **БЕРЛИН.** Нойбранденбург шаҳрида микробиология ва микробиология саноати масалаларига бағишланган илмий сессия тугади. Сессияни ГДР ва СССР фанлар академиялари биргаликда ўтказишди.

◆ **ЖЕНЕВА.** Бу ерда стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисида олиб борилаётган музокараларда Совет ва Америка делегацияларининг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

◆ **БОНН.** Ҳарбий хизмат мухолифлари интернационали — немис тинчлик жамиятининг Золингенда бўлиб ўтган конференцияси Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш иккинчи босқичининг муваффақиятли тугалланишига ва кенгашнинг якунловчи босқичини олий даражада ўтказишга ГФР конструктив ҳисса қўшишининг муҳимлигини таъкидлаб ўтдилар.

◆ **ЛОНДОН.** Буюк Британия Коммунистик партиясининг Бош секретари Жон Голлан Компартиянинг Лондондаги қароргоҳига тинглаб турадиган қурилма ўрнатилганлиги муносабати билан ички ишлар министрлигига норозилик билдирди.

◆ **АФИНА.** Греция парламенти диктатура йилларида мамлакатда жорий этилган матбуот тўғрисидаги қонунни бекор этиш ҳақида қарор қабул қилди. Бу қонун матбуот эркинлигини кўп даражада чеклаб қўйган эди.

◆ **ВАШИНГТОН.** Камбоджа давлатининг бошлиғи നородом Сианук АҚШнинг сенатидаги демократик кўпчилик бошлиғи М. Мэнсфилдга телеграмма йўллаб, Лон Нол режими ҳалокатга маҳкум этилганлигини ва АҚШ кўрсатаётган ҳар қандай ҳарбий ёрдам уни қутқара олмаслигини уқтириб ўтди. (ТАСС).

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ЖИНОЯТЛАР ФОШ ЭТИЛМОҚДА

Чилидаги ҳарбий хунтанинг жиноятларини текширувчи халқаро комиссиянинг учинчи сессияси яқинда Мехикода ўз ишини тамомлади. Бу сессия Латин Америкаси қитъасида биринчи марта ўтказилди. Латин Америкасининг халқлари Чили фашистларининг террорини ва қонунга хилоф хуружларини қаҳр-ғазаб билан қораламоқдалар. Комиссиянинг биринчи сессияси Хельсинкида, иккинчи сессияси Копенгагенда ўтказилган эди.

35 мамлакатнинг вакиллари Мексика пойтахтига тўпланишди. Улар бир неча кун мобайнида хунтанинг ваҳшиёна жиноятлари тўғрисида гувоҳларнинг айтган гапларини тингладилар. Булар орасида ҳали яқиндагина Пиночет зиндонларидан чиққан кишилар ҳам бор эди. Альенде ҳукуматида ташқи ишлар министри бўлган Клодомиро Альмейда, Чили Компартияси Бош секретарининг ўғли Луис Альберто Корвалан ва бошқа кўп ватанпарварлар турма ва қамоқ лагерларидаги маҳбусларга қаттиқ азоб берилаётганлиги ва улар таҳқир этилаётганлиги ҳақида кўрган-билганларини айтдилар.

Уларнинг шоҳидлигидан маълум бўлишича, хунта жаллодлари ўзларининг сиёсий мухолифларига қарши азоб ва қийноқнинг мудҳиш усулларини қўлламоқдалар. Чилидаги турма ва лагерлар гитлерчиларнинг ажал лагерларидан фарқ қилмайди деса бўлади. Бу турма ва лагерларда маҳбусларни итларга талатадилар, электр токи билан азоблайдилар, ваҳшиёна калтаклайдилар, маҳбусларни оч қолдириб қийнайдилар. Неча минглаб ватанпарварлар қийноқ ва азобдан ҳалок бўлди, кўп кишилар умрбод майиб ва мажруҳ бўлиб қолди.

Халқаро комиссия тўпланган материал ва ҳужжатларнинг ҳаммасини хунта ағдариб ташланганидан кейин фашист жаллодларни жазолаш учун тузиладиган Чили трибуналига топширади.

Мексикада ўтказилган сессия Чилида ҳокимиятни босиб олган Пиночет тўдасининг халқаро майдонда тобора яккаланиб қолаётганлигини намойиш қилди. Сессияда кўп мамлакатлар вакилларининг иштирок қилганлигигина эмас, балки сессия жаҳондаги кўп мамлакатларнинг ҳукуматларидан, турли халқаро ташкилотлардан олган табрикномалар ва телеграммалар ҳам буни исбот этади.

Чили халқи билан сиёсий маҳбуслар билан халқаро бирдамлик реал, самарали куч бўлиб қолди. Ҳатто хунта бошлиқлари ҳам бу куч билан ҳисоблашишга мажбур бўлдилар. Террор қурбонларини ҳимоя қилиш учун бутун жаҳонда кучайиб кетган ҳаракат тазйиқи билан Пиночет ва унинг малайлари таниқли сиёсий ва жамоат арбобларидан бир неча кишини бўшатиб юбориш ва уларнинг чет элларга жўнаб кетишига рухсат беришга мажбур бўлганлиги тасодифий бир ҳол эмас. Аммо, минг-минглаб ватанпарварлар, шу жумладан Чили халқининг озодлиги учун толмас курашчи, Компартиянинг Бош секретари Луис Корвалан шу вақтгача зиндонларда азоб чекиб ётмоқда. Мамлакатда барча демократик эркинликлар поймол этилди, меҳнаткашлар энг оддий инсоний ҳуқуқлардан ҳам маҳрум қилинди. Чили халқини бундан буён ҳам қўллаб-қувватлаш ва унга ёрдам бериш зарур. Шу сабабли халқаро комиссия ҳукуматларни ва бутун жаҳон жамоатчилигини Пиночет тўдасининг жиноятларини фош қилиб ташлашга, бу тўда билан сиёсий ва дипломатик муносабатларни узишга, барча сиёсий маҳбусларнинг озод қилинишига эришишга даъват этди.

Чили халқи яхши ниятдаги барча кишиларнинг бирдамлигига таяниб, хунта кишанини парчалаб ташлайдиган кун келажагига аминдир. Президент Альенде ўз вафоти олдидан бундай деган эди: «Халқ ўзини мажақлаб, қириб ташлашларига йўл қўймаслиги керак. Бошқа кишилар ана шу оғир, аччиқ пайтларга бардош берадилар. Менинг қурбон бўлишим беҳуда кетмаслигига аминман». Альенде ўз ҳаётини бағишлаган иш учун кураш давом этмоқда.

ГРЕЦИЯ: РЕАКЦИОН ТЎНТАРИШ БАРБОД ЭТИЛДИ

Грецияда реакцион фитна фош қилиб ташланди. Бу фитнада 1967 йил апрелидан тортиб 1974 йил июль ойигача қадар мамлакатда ҳукмронлик қилиб келган ҳарбий хунта тарафдорлари — офицерларнинг катта бир группаси қатнашди. Фитначилар ҳарбий тўнтариш ясаб, Караманлис ҳукуматини ағдариб ташлаш ва ҳозирги вақтда турмада ётган ҳамда давлатга хиёнат қилишда айбланиб яқинда суд қилиниши лозим бўлган хунтанинг собиқ бошлиқларини озод қилиш ниятида эди.

Фитнанинг кўламлари ҳали аниқ-равшан маълум эмас. Маъмурлар тергов ишларини олиб бормоқдалар. Ҳукумат тергов натижалари ҳақида яқин орада парламентга маълумот беришга ваъда қилди. Аммо фитнанинг характери тамомила аёндир. Бу — мамлакатнинг демократик йўлдан ривожланишига халақит бериш, уни ҳарбий-фашист диктатурасининг энг мудҳиш даврига қайтариш ва Грецияни яна тамомила НАТО назоратига топшириш йўлидаги уриниш эди.

Реакцион грек ҳарбийларининг фитнаси Греция территориясидаги ўз ҳарбий базаларини ҳар қандай йўллар билан сақлаб қолишга ва Грецияни НАТОнинг ҳарбий ташкилотига қайтаришга интилаётган НАТОдаги энг урушқоқ доираларнинг активлашганлиги билан бир вақтга тўғри келганлиги бежиз эмас. Бу фитна Кипрдаги вазиятнинг яна кескинлашганлиги билан бир вақтга тўғри келганлиги ҳам тасодифий бўлмаса керак. НАТО раҳбарлари Кипрни Ўрта ер денгизининг шарқий қисмида ўз плацдармига айлантирмоқчи бўладилар.

Грециядаги демократик кучлар реакцион офицерларнинг кирдикорларидан ғоят ташвишланганликларини ва мамлакатда ҳарбий-фашист диктатурани тиклаш йўлидаги уринишларга зарба беришга қатъий бел боғлаганликларини изҳор қилдилар. Айни вақтда улар ҳарбий диктатуранинг сарқитларини тугатиш соҳасида қатъий чоралар кўрмаганлиги учун, давлат аппарати ва армияни хунта тарафдорларидан тозалаш иши жуда суст олиб борилаётганлиги учун ҳукуматни кескин танқид қилдилар. Демократик кучлар ҳарбий режим ағдариб ташланганидан буён етти ой ўтган бўлса ҳам хунта бошлиқларининг иши юзасидан тергов ҳануз тамомланмаганлигини таъкидламоқдалар. Хунтанинг раҳбарлари турмаларда суд қилинишларини кутиб ётган бўлса ҳам, уларнинг жуда кўп тарафдорлари сайр этиб юриш билан кифояланиб қолмай, ҳатто давлат аппаратида ва қуролли кучлар сафида катта лавозимларни эгаллаб турибдилар. Ана шу қуролли кучлар етти йил мобайнида ҳарбий диктатуранинг таянчи бўлиб келган эди.

Мамлакатдаги асосий оппозициячи партиялар, шу жумладан Компартия Караманлис ҳукумати армияда тартиб ўрнатсин, деб талаб қилмоқдалар. Улар ҳукуматнинг фитна кўламлари ва аҳамиятини назарга илмаётганлигидан, бу фитнани «адашган» офицерларнинг кичик бир гуруҳи уюштирди, деб кўрсатишга интилаётганлигидан ташвишланаётганликларини билдирмоқдалар. Оппозициянинг баъзи арбоблари миллий мудофаа министри Аверофф-Тосицанинг истеъфо беришини талаб қилдилар. Ана шу арбоблар Аверофф-Тосица ўз бурчини бажармади ва қуролли кучлар сафидаги аҳвол тўғрисида жамоатчиликка нотўғри маълумот берди, деб ҳисоблайдилар.

Афинада, Салоникида ва бошқа йирик шаҳарларда студентларнинг ва ишчи ёшларнинг оммавий намойишлари бўлди. Намойиш қатнашчилари оппозициячи партияларнинг қуролли кучлар сафини хунта тарафдорларидан тозалаш ҳақидаги талабларини қўллаб-қувватладилар. Улар Америка ва НАТО маҳфий хизмат бўлимларининг фаолиятига чек қўйилсин ва чет эл ҳарбий базалари Греция территориясидан олиб чиқиб кетилсин, деб ҳам талаб қилдилар.

Февраль воқеалари Грецияда демократия кучлари билан реакция кучлари ўртасидаги кураш ҳали тамом бўлмаганлигини яна бир марта кўрсатиб турибди. Бу курашнинг оқибати демократик кучларнинг бирлигига, ишчилар синфининг ва бутун халқининг жипслигига ҳамда уларнинг ҳарбий-фашист тўнтариши ёки демократияга қарши бошқа ҳар қандай тўнтариш ясаш йўлидаги уринишларини барбод этишга шай бўлиб туришларига боғлиқ бўлади. Греция Компартияси грек халқини бирлик ва жипсликни мустаҳкамлашга даъват этмоқда.

О. АНИЧКИН,
Е. ЕГОРОВ,
(ТАСС).

АМУ СОҲИЛЛАРИДА

Ёзувчилар ён дафтаридан

ХИВА бўйлаб кезганда ўтмиш эсга тушаверади. Ўтмиш билан бугун беихтиёр равишда қиёсланади. Хўш, ўтган сўнгги икки ярим аср мобайнида турлича йўллар билан Хива тахтига чиққан бир юз қирқта хон ўз ҳукмронлиги пайтида нима каромат кўрсатди? Тарих ижодкори бўлган халққа зулм қилишди, ижтимоий тараққиётга тўғаноқ бўлишди, хурофот билан бидъатга йўлни кенг очиб беришди. Уларнинг бор кароматлари шу!

Хива шуларнинг барига гувоҳ. Ундаги ҳар бир тош, ҳар бир тарихий ёдгорлик, ҳар бир уй ўтмишдаги не-не воқеаларнинг, жангу жадалларнинг, курашлару олишувларнинг шоҳиди. Уларда ўтмишдаги қирғинларнинг изи бор. Хивага тикилганингиз сари унинг янги-янги қирраларини кашф қилгандек бўласиз. Унинг инқилоб туфайли нақадар ёшариб, очилиб кетганлиги кўнглингизни севинчли ҳисларга тўлдиради. Бу шаҳарда ҳозирда ривож топган саноат тармоқлари, халқ амалий санъати буюмлари ишлаб чиқариш нақадар яхши йўлга қўйилганлиги кимни лол қолдирмайди? Довруғи етти иқлимга кетган Хива гиламларининг янги-янги турлари харидорларга тортиқ қилинаётганлиги, зиёратга келган ажнабий туристлар хивалик кулоллар ишлаган буюмларга жуда ўчлиги-чи? Ҳозирда бу музей-шаҳарда жадал олиб борилаётган ишлар яқин бир-икки йил ичида унинг қиёфаси ҳозиргидан ҳам гўзал бўлажагини кўрсатиб турибди. Саёҳатчиларга мўлжалланган иншоотлар, бош планга мувофиқ тушадиган иморатлар қўлдан чиқса борми, ана ўшанда кўрасиз Хивани! У билан жаҳондаги унча-мунча шаҳар беллаша олмай қолади.

Хиваликлар ҳар йили улкан хирмонга тўкаётган «оқ олтин»ни, ҳар гектаридан йиғиб олинаётган мўл ҳосилни ўтмишда ким кўрган?! Узоққа бормай, биргина ўтган йилнинг ўзида хиваликлар давлатга топширган салкам эллик минг тонна ҳосилни экилган майдонга тақсимласа борми, у гектар бошига қирқ тўрт центнерданга айланади. Бундай рекорд ҳосилни илгари хаёл ҳам қилиб бўлмасди.

Районда Фрунзе номли колхоз бор. Колхознинг пахта майдони унча кўп эмас — бор-йўғи бир ярим минг гектар. Пахтакорларнинг бари ана шу бир ярим минг гектарнинг тилини жуда яхши билишади. Ер ишлови фаслларга қараб, илм ва тажриба асосида олиб борилиши натижасида ҳосилдорлик йилдан-йилга ортиб бораяпти. Бундан беш-олти йил бурун ҳар гектаридан ўттиз саккиз центнердан ҳосил олиб келинарди. Энди-чи? Юбилей йилида ҳосилдорлик гектар бошига эллик центнерга етди! Ана фидокорлиг-у, мана фидокорлик! Ана шу мўл ҳосил колхоз раисидан тортиб. механизатор-у миробгача ҳамма-ҳамма миришкорларнинг қанчадан-қанча меҳнатлари эвазига келганини бир тасаввур қилиб кўринг-а!

Раис Рўзимат ака Мадаминов пахтачиликда суяги қотганлардан. Бироқ пахтадан бошқа соҳаларни ҳам ўйлайди, хўжалик комплекс ривожланишини истайди. Колхоз — катта рўзғор. Катта рўзғорнинг ташвиши ҳам ўзига яраша бўлади. Даромадга қараб буромад. Колхоз бултур икки ярим миллион сўм даромад қилибди. Бу йилги мўлжал эса тўрт миллион!

Хоразм хўжаликларидаги раҳбарлар пахтадан ҳам кўпроқ пахтакорнинг кўнглини олишга эътибор беряптилар. Ҳамма ишлар бамаслаҳат олиб борилади, бунда кексаларнинг тажрибаси билан ёшларнинг ғайратига суянилади. Бирорта ҳам киши унутилмайди, эътибордан четда қолмайди. Ҳар ким ўз қобилияти ва имкониятига яраша ишга тортилади. Колхозлардаги қариялардан ташкил топган ветеранлар кенгашлари режаларнинг бажарилишини кузатади, маданий-оммавий тадбирларга кўмаклашади, хуллас бекор турмайди. Айниқса, колхозчиларнинг маданий дам олишига кучли эътибор қилинаётганлиги кишини қувонтиради. Чиндан ҳам яхши дам — меҳнатга ҳамдамдир. Хўжаликлардаги меҳнат унумдорлигини ошираётган асосий омиллардан бири ҳам шудир.

Область хўжаликларида унча-мунча театр биноларидан қолишмайдиган маданият кошоналарини кўрганда кўз қувнайди. Улардан бири Хонқа районидаги Охунбобоев номли колхозда. Колхоз бу муҳташам маданият саройи қурилишига 650 минг сўм сарфлади. Бу ерда колхозчиларнинг маданий ва кўнгилли дам олишлари учун барча имкониятлар мавжуд.

Охунбобоевликлар ҳосилдорлик бобида Фрунзе номли колхоздаги шерикларини изма-из қувиб бораяптилар. Буларнинг экин майдонлари беш юз гектар ортиқ. Гарчи колхозда бошқа тармоқлар мавжуд бўлса ҳам, пахтага кўпроқ майдон теккан. Пахтакорлар ўтган йили давлатга топширишлари керак бўлган пахтанинг умумий вазни олти минг тоннага етиши керак эди. Режа ортиғи билан амалга ошди. Давлатга саккиз минг уч юз тонна пахта сотилди. Ҳосилнинг кўп қисми «зангори кемалар»да териб олинди. Ҳосилдорлик гектар бошига қирқ тўққиз центнерга етди. Рўзмамат Қаландаров, Саъдулла Мадаминов ва Салой Матназаров бошлиқ бригадаларнинг азаматлари эса рекорд қўйдилар. Улар гектаридан олтмиш центнердан ошириб ҳосил кўтардилар.

Пахтакорнинг эрта уйғониб, кеч ётадиган кунлари тобора камайиб боряпти. У ҳар соҳада техникага суяниб иш кўраётганидан оғири енгил кўчяпти. Хоразм далаларига ҳар қанча техника чиқарса ҳам камлик қиладигандай туюлади. «Зангори кема» капитанлари сафи тобора кенгайиб бораётганлиги, уларнинг Қуронбой Ҳайитбоев, Олима Нуруллаева, Собир Қаландаров сингари забардаст вакиллари андижонлик Обиджон Акбаров қўйган жаҳоншумул рекордни такрорлаш иштиёқида эканликлари, механизаторлар курсига тушаётган аризалар оқими далаларга янги-янги маркали машиналар зарурлигини кўрсатади.

ХОНҚА райони ҳам ҳосилдорликда илғорлардан. Ҳозирда районда ўртача ҳосилдорликни олтмиш центнерга етказиш учун қизғин кураш кетяпти. Бу маррага етиш у ёқда турсин, ундан ўзиб кетиш мумкинлигини амалда кўрсатиб қўйган азамат рекордчилар ҳам бор. Улардан бири «Правда» колхозининг бригада бошлиғи, меҳнатдаги илғорлиги ва миришкорлиги учун Олтин Юлдуз тақиш шарафига муяссар бўлган Қилич Давлатовдир. Қилич оғанинг бригадасидагилар ўтган йили бу маррани эгаллаган бўлсалар, бу йил ундан анча ўзиб кетишга аҳд қилганлар.

Булар ўтган йилги гаплар. Хўш, бу йилги режалару мўлжаллар қалай? Хоразмлик пахтакорлар ҳам барча пахтакорлар сингари «мард бўлсанг, қўриқ оч» мақолига амал қилиб, иш тутмоқдалар. Шу сабабдан экин майдонлари бу йил анча кенгаяди. Бироқ, қандай қилиб?

— Илгарилари бу ерларнинг бари қумликдан иборат эди, — дейди Янгиариқ районидаги Киров номли колхоз раиси, республикада хизмат кўрсатган механизатор Исмоил Бекжонов. — Қумнинг офати сув. У бор жойда қум қочаверади. Колхозимизнинг ҳозирги ерларини қум чангалидан тортиб олгунимизча анча-мунча овора бўлганмиз.

Исмоил ака гапни мухтасар қилса ҳам колхоз кишиларининг қўриқ очишда тортган машаққату кўрсатган жасоратлари шундоққина билиниб турарди. Собиқ қумликдан бугунги кунда олинаётган мўл ҳосил, гўзал колхоз қишлоғи ўша машаққатларнинг самараси эмасми? Қўриқ ерларнинг «тили»ни тушуниб олган колхоз пахтакорлари биринчи бўлиб қирқ беш центнерчилар ҳаракатига ташаббускор бўлишгани-чи?

ГУРЛАН районида бўлганимизда район партия комитетининг секретари Раъно Иброҳимова билан суҳбатлашиб қолдик. Раънохон областда аёллардан чиққан ягона секретарь эмас. Унга ўхшаган, ўзларига ишониб топширилган юксак вазифани шараф билан адо этаётган кадрлар кўплаб топилади. Замонамиз ёшлари никоҳ тўйларини ўтказишаётган Бахт саройлари, маданият муассасалари, маърифат даргоҳлари тармоқларининг кенг қулоч ёйишига Раънохонлар бош бўлишаяпти.

Раъно Иброҳимова район маданият уйи ҳузуридаги «Наврўз» ашула ва рақс ансамбли яқинда Югославия Социалистик Федератив Республикасига бориб, қатор концертлар берганини ҳикоя қилди.

Бу ерда гап профессионал санъаткорлар ҳақида эмас, ҳаваскорлар ҳақида кетяпти. Ўтмишда Амудан нарига ўтолмаган қўшиқ ва куй эндиликда кекса Европани забт этаяпти! Хоразм воҳасининг ўзига хос қадимий санъати анъаналарини давом эттираётган гулғунчалар икки ҳафта давомида югославиялик дўстларимизни ўзларининг ажойиб куйлари, жозибадор ва ўйноқи рақслари, жарангдор қўшиқлари билан ром этдилар.

Хоразм санъатининг бугунги камолида воҳанинг кекса санъаткорлари қатори устоз Ҳамзанинг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Ҳамза Хоразмда революция ғалаба қилганидан кейин кўп ўтмаёқ ўз театр труппаси билан келиб, талай тадбирларни амалга оширганди. Унинг хоразмлик ажойиб санъаткор Мадраҳим Шерозий билан ҳамкорлиги санъатимиз тарихида ёрқин из қолдирди. Ҳамза бошчилигида бу ерда ҳозирда музей бўлиб турган Нуруллабойда кўрсатилган спектакллар, хусусан «Фарғона фожиалари», «Бой ила хизматчи», «Ким тўғри?», «Туҳматчилар жазоси» сингари пьесаларнинг қўйилиши катта воқеа бўлди. Ҳамзанинг ўзи Хоразм ҳаётидан «Хоразм ҳаётининг учинчи лойиҳаси» деган пьеса ёзиб саҳналаштирган эди.

Хоразмлик кекса санъаткорлар устоз Ҳамзанинг ижодий кўмагини эҳтиром билан эслайдилар. У Хоразм булбули Мадраҳим Шерозий билан воҳа санъаткорларининг ижодий активлигини ошириш борасида кўп ишлар олиб борган, унга буюк ҳурматининг самараси сифатида «Шерозий» радифли шеъри вужудга келган эди. Бу ерда биз Ҳамзанинг яна бир шеърий асарини тилга олиб ўтмоқчимиз. Бу, унинг Хоразмга қўшни тошовузлик санъаткор Ҳофиз учун ёзиб берган «Ленин» шеъридир. Шоир бу шеърида халққа бахт ва эрк бағишлаган доҳийни меҳру муҳаббат билан олқайди:

Жаҳонгирлар қўлидан халқни озод айлаган
Ленин,
Бериб миллий ҳуқуқни халқни саршод айлаган
Ленин.
Қилиб йўлбошчилиқ йўқсуллар-чун инқилоб
айлаб,
Йиқиб хонларни тахтин ҳамда барбод айлаган
Ленин.
Жаҳон йўқсулларининг барчасини иттифоқ
айлаб,
«Қизил байроқ кўтар!» деб халққа хитоб
айлаган Ленин.
Жаҳонда барча мазлумлар учун тортиб
машаққатлар,
Олиб ўнг қўл тарафга халқни обод айлаган
Ленин.

Шу шеър доҳий барҳаётлигида унга бағишланган назмлардан бири. Ҳамза бу билан хоразмлик меҳнаткашларнинг доҳийга бўлган муҳаббатини назмга солган бўлса, Ҳофиз унга куй басталаб, умрининг охиригача айтиб юрди. Хоразм Халқ Республикаси эса 1922 йилда улуғ доҳийни Меҳнат ордени билан мукофотлаб, бу меҳрни яна бир бор ёрқин намойиш этди.

Хоразм санъатининг ўзига яраша жозибаси, жилоси бор. Унда Ҳамза бир вақтлар сочган уруғларнинг ҳосилини ҳам кўрамиз. Воҳа санъатининг ўзига хос томонлари кекса санъаткор Хожихон Болтаев ижросидаги мақомларнинг салобатли жарангида, республикада хизмат кўрсатган артист Раъвия Отажонованинг «Лазги»сида, ўтюрак йигитларнинг шўх рақсларида кўзга ташланиб туради. Хоразмлик ҳар бир санъаткор ўз истеъдоди билан унга янада жозиба, сайқал бахш этишга ҳаракат қилади. Республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби Матниёз Юсуповнинг «Хоразм қўшиғи», «Гулсанам», ёш бастакор Улуғбек Мусаевнинг шоир Эгам Раҳим либреттоси асосида ёзган «Мангулик» операсининг музикасидаги Хоразм ҳаволари ҳам ана шу санъатнинг ўзига хос янги қирралари эмасми?

Хоразмда меҳнат ва қўшиқ бир-бирига ҳамоҳанг. Бу ҳамоҳанглик ҳар қадамда кўзга ташланади. Республикамизнинг биринчи президенти, халқ оқсоқоли Йўлдош Охунбобоев «Соғ одам қўшиқни севади» деганида хоразмликларни ҳам кўзда тутган эди. Хоразмликлар унинг воҳага ташрифини ҳурмат билан эслайдилар. Сафо Муғанний, Чоқар, Мадраҳим Шерозий сингари устозларнинг бой мусиқий мерослари бугунги кунда эъзозлаб келинаётганлиги, ёш санъаткорларнинг ғайрат билан ишлаётганлари Хоразм санъатининг обрўсига обрў қўшяпти.

Хоразм ўзининг ажойиб ижодкорлари билан мақтана олади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Ёш бадиий зиёлилар билан ишлашни янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори воҳадаги бадиий жараённи яна кучайтиришда муҳим роль ўйнамоқда. Ҳозирги кунларда областдаги ёш ижодкорлар ўзларининг янги-янги асарлари билан меҳнаткашларни мамнун этиш йўлида изланмоқдалар.

ХОРАЗМ деҳқонлари ўтган йили давлатга 430 минг тонна «оқ олтин» топшириб, маррага биринчилардан бўлиб етганларида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев область раҳбарлари номига табрикнома йўллаганди. «Хоразм областининг, — дейилганди табрикномада, — колхозчиларини, совхоз ишчиларини, механизаторларини, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассисларини, тайёрлаш ва транспорт ташкилотлари, саноат корхоналарининг коллективларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларини, ўз меҳнати билан давлатга пахта сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаган ҳамма кишиларни самимий табриклайман.

Қишлоқ меҳнаткашлари область қишлоқ хўжалигида мавжуд бўлган резервларни кенг кўламда ишга солиб, пахта, дон ва деҳқончиликнинг бошқа маҳсулотлари ялпи ҳосилини янада кўпайтириш учун, чорвачиликда юксак меҳнат унумдорлигига эришиш, тўққизинчи беш йиллик планларини муваффақиятли суратда тўла ва ошириб бажариш учун бу резервлардан энг кўп фойдаланишларига аминман».

Ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг бу сўзлари область меҳнаткашларининг илҳомига илҳом қўшди. Улар тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида оширилган мажбуриятлар олдилар. Бу йилги режалар катта. Давлатга 415 минг тонна пахта сотишга, ҳар гектардан камида 39 центнердан ҳосил кўтаришга социалистик мажбурият олиб, буни ўтган йилдагидек ортиғи билан адо этиш иштиёқида меҳнат қилмоқдалар. Дон, чорвачилик, сабзавотчилик юзасидан ҳам оширилган мажбуриятлар олганлар.

Музаффар байроғида қўш орден — Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари ярқираб турган Хоразм жўшқин Аму бўйидаги олтин воҳадир. Унинг эртаси бугунидан ҳам нурафшон бўлажак. Ўзбекистон КП Хоразм область комитетининг биринчи секретари Мадиёр Худойберганов айтганидек, Хоразмда экономика ва маданиятнинг юксалиш истиқболлари янада порлоқдир. Амударёда Туя мўйин гидроузели қурилиши воҳада ишлаб чиқариш кучларини кескин ривожлантириш, янги ерларни бойлик манбаига айлантириш имконини беради. КПСС XXIV съезди Директиваларида кўзда тутилган объектлар қуриш ишлари кундан-кунга жадаллашаяпти. Туямўйин гидроузели, Урганчдаги ёғ-экстракция заводи, пиллакашлик фабрикаси, Хивадаги гиламчилик комбинати — беш йилликнинг зарбдор қурилишларидир.

1975 йил ҳам юбилей йили сингари ютуқ ва муваффақиятлар йили бўлажак. Зеро, бу КПССнинг навбатдаги XXV съездига тайёргарлик йили, беш йилликнинг якунловчи йилидир. Бу йилдаги муҳим вазифаларимиз республикамиз пахтакорларининг яқинда бўлиб ўтган қурултойида ҳам батафсил кўрсатиб ўтилди. Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида таъкидланганидек «биз эртага бугунгидан яхшироқ ишлайдиган бўлсак, у ҳолда бизнинг планларимиз бажарилибгина қолмай, балки ошириб ҳам бажарилади». Ҳамма гап шунда.

Биз олтин воҳанинг олтин қўллари мадҳига қалам йўндик, холос. Мардлар жасорати муносиб мадҳияга лойиқдир.

Комил ЯШИН,
Эркин НОСИРОВ.

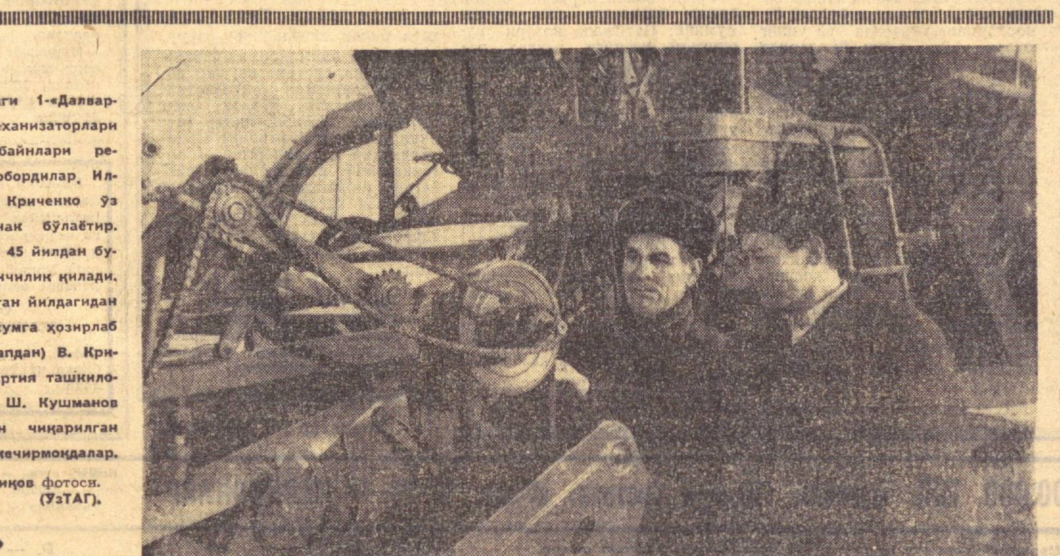

Бекобод районидаги 1-«Далварзин» совхози механизаторлари ғалла ўриш комбайнлари ремонтини қизитиб юбордилар. Илғор комбайнчи В. Криченко ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда. В. Криченко салкам 45 йилдан бу ён совхозда комбайнчилик қилади. У ўз агрегатини ўтган йилдагидан бир ой илгари мавсумга ҳозирлаб қўйди. Суратда: (чапдан) В. Криченко ва совхоз партия ташкилотининг секретари Ш. Кушманов ўртоқлар ремонтдан чиқарилган комбайнни кўздан кечирмоқдалар.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

Николай Всеволодович СЧАСТНЕВ

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг собиқ бошлиғи, Иттифоқ аҳамиятидаги шахсий пенсионер, 1944 йилдан КПСС аъзоси Николай Всеволодович Счастнев оғир ва узоқ давом этган касалликдан сўнг шу йил 1 мартда вафот этди.

Н. В. Счастнев Саратов областининг Павловка қишлоғида 1899 йилнинг сентябрида ишчи оиласида туғилди. Аниқ фанлар билим юртини тугатганидан сўнг 1919 йили ишчи-деҳқон Қизил армияси сафига чақирилди. Кейинчалик «Центросоюз» ва Тожикистон ССРнинг доимий ваколатхонаси системаларида ишлади. 1938 йили у Ўзбекистон ССР Госпланининг қўшма план бўлими бошлиғи қилиб тайинланди.

Н. В. Счастнев Улуғ Ватан уруши йилларида Совет Армияси сафларида хизмат қилди. 1945 йилдан бошлаб умрининг охиригача эса давлат статистика органларида ишлади, СССР Госпланининг Ўзбекистон бўйича вакили, статистика бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг бошлиғи, Ўрта Осиё статистика бошқармасининг бошлиғи лавозимларида ишлади.

Н. В. Счастнев 1968 йили пенсияга чиққач, Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасида маслаҳатчи сифатида фаолиятини давом эттирди. Н. В. Счастнев ўзининг бутун меҳнат фаолияти давомида давлат статистика ишини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди, ҳамма вақт принципиал, ташаббускор ва ғайратли ходим бўлиб, ўзига ва қўл остидаги ходимларга юксак даражада талабчанлик кўрсатди. Бу фазилатларини кишиларга нисбатан сезгир ва меҳрибонлиги билан қўшиб олиб борди.

Н. В. Счастнев Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат ва ревизия комиссиясининг аъзоси қилиб бир неча бор сайланди. Партия ва ҳукуматимиз Н. В. Счастневнинг хизматларини юқори баҳолади. У Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ва «Ҳурмат белгиси» орденлари ва кўпгина медаллар билан мукофотланган эди. Унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» унвони берилган эди.

Коммунистик партия ва совет халқининг содиқ фарзанди, толмас меҳнаткаш, зийрак ва меҳрибон раҳбар ҳамда ўртоғимиз Николай Всеволодович Счастневнинг ёрқин хотираси қалбимизда абадий сақланади.

Ш. Р. Рашидов, Н. М. Матчонов, Н. Ж. Худойбердиев, И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, И. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Қ. К Камолов, Н. М. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, А. С. Абдалин, Р. Ҳ. Абдуллаева, Г. А. Габриельянц, Қ. А. Аҳмедов, И. В. Марцинюк, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, И. К. Хусниддинов, В. А. Антонов, Г. И. Зайко, С. М. Маҳмудов, И. И. Икромов, В. А. Юдин, Е. М. Умеров.

ФРАНЦИЯ ПАРЛАМЕНТ АЪЗОЛАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Франция Миллат мажлиси ташқи ишлар комиссиясининг шу мажлис раиси М. Кув де Мюрвиль бошчилигидаги делегацияси Ўзбекистонда меҳмон бўлди. Делегация СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг таклифига биноан мамлакатимизга келган.

2 март куни Франция парламенти аъзолари Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози меҳнаткашларининг меҳмони бўлдилар. Делегация аъзоларини кўп нарсалар — колхозда меҳнатни ташкил этиш ва даромад тақсимоти принциплари, дала ишларини механизациялаш даражаси, қишлоқ маданияти қизиқтирди. Франциялик меҳмонлар қишлоқ маданият саройини, никоҳ уйини, колхоз музейини бориб кўрдилар, бир неча деҳқонларнинг уйларида бўлдилар. М. Кув де Мюрвиль колхозчиларни ишдаги муваффақиятлари билан табриклади, уларга янгидан-янги ютуқлар тилади.

Шу куни делегация Тошкентга қайтиб келгач, В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини бориб кўрди. В. И. Ленин ишлаб чиққан миллий сиёсат ва унинг Ўзбекистонда амалга оширилиши тўғрисида ҳикоя қилувчи экспонатлар меҳмонларнинг диққат-эътиборини жалб қилди.

(ЎзТАГ).

ГДРДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

Германия Демократик Республикасининг делегацияси Ўзбекистонда бир неча кун бўлди. ГДР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, фан ва техника масалалари бўйича министр Г. Вайц бошчилигидаги делегация СССР билан ГДР ўртасида илмий-техникавий ҳамкорлик кичик комиссиясининг XVII сессиясида қатнашиш учун мамлакатимизга келган эди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, ташқи ишлар министри М. Т. Турсунов делегацияни қабул қилди.

ГДРдан келган меҳмонлар Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиумида, «Ташсельмаш» заводида, В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида бўлдилар, республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини, янги қурилишларини бориб кўрдилар. Делегация Самарқандга ҳам сафар қилиб қайтди.

(ЎзТАГ).

ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

3 мартда Тошкент шаҳар партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. КПСС Марказий Комитети 1974 йилги декабрь Пленумининг якунлари ва Пленум қарорлари ҳамда шу Пленумда ўртоқ Л. И. Брежнев сўзлаган нутқи асосида шаҳар партия ташкилоти олдида турган вазифалар муҳокама қилинди. Бу тўғрида шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаевнинг доклади тингланди. Муҳокама этилган масалалар юзасидан қарор қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

МУСТАҲКАМ БИЛИМ ВА ЭЪТИҚОД

Мактабда ва қурилишда, совхозда ва заводда — ҳамма ерда бугунги кунда фақат маълум билимга эга бўлган, шу билан биргаликда ўз билимини ишлаб чиқаришда, ишда қўллана оладиган мутахассислар керак. Партия иши учун моҳир ташкилотчилар, ташаббускорлар ва эътиқодли курашчилар зарур.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан 1975 йил учун социалистик мажбуриятлар қабул қилган Т. Шевченко номли Қорақалпоғистон Давлат педагогика институти ва Урганч қурилиш техникуми коллективлари ўз олдиларига ана шундай мутахассислар тайёрлашни асосий мақсад қилиб қўйишган.

Техникум педагоглари ўз олдиларига ўқувчилар контингентини тўла сақлаш, ҳар бир биринчи курс ўқувчисининг охирги курсгача ўқишини ҳамда битирувчиларнинг тақсимот бўйича иш жойига юз фоиз боришини таъминлашдек жиддий вазифаларни қўйишган.

Педагогика институти коллективи эса мутахассисларнинг тайёргарлиги улар ишлашга тўғри келадиган ўқув юртларининг талабларига жавоб бера оладиган бўлишига, шунингдек, илмий тадқиқотлар актуаллигини оширишга эришиш мажбуриятини олди.

Мутахассислар тайёрлаш сифатини яхшилаш фақат ўқув жараёнини такомиллаштиришга, унга меҳнатни илмий асосда ташкил этишни жорий этишга боғлиқ бўлиб қолмай, шу билан биргаликда студентларни ўқитиш ва тарбиялаш бирлигини мустаҳкамлашга ҳам боғлиқдир.

Институт ва техникум коллективлари ҳар бир студент ва ўқувчининг меҳнат ва жамоат ишларида чиниқишига, коммунистик эътиқодга эга бўлишига, юқори маънавий-сиёсий фазилатларни ўзида мужассамлаштирган бўлишига эришиш мажбуриятини олдилар.

Бунинг учун Урганч техникумида жамоатчилик асосида ишлаб чиқариш командирлари факультетлари ташкил этишга, Қорақалпоғистон педагогика институтида эса ижтимоий касблар факультетида тўрт юз нафар лектор, сиёсий ахборотчи ва инструктор жамоатчи тайёрлашга, автоном республика меҳнаткашлари учун ижтимоий-сиёсий, педагогик, иқтисодий ва фан-техника мавзуларида камида 1700 лекция ўқишга аҳд қилдилар. Шунингдек, педагогика институти коллективи мактаблар ва техникумларга ўқув ва тарбиявий жараённи, илмий-тадқиқот ишларини такомиллаштиришда методик ёрдам кўрсатишни кучайтириш мажбуриятини олди.

Студентлар ва ўқувчилар учун ғоявий жиҳатдан ва меҳнатда чиниқишнинг яхши мактаби — бу қурилиш отрядларидир. Педагогика институти коллективи 1975 йилда қурилиш отрядлари зарбдорлари сонини 370 кишига етказишга, 600 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариш, техникум коллективи эса ўтган меҳнат семестри даражасини ўн минг сўмга кўпайтириш ва қурилиш-монтаж ишлари ҳажмини 160 минг сўм қилиб бажаришга аҳд қилишди.

Ҳар икки коллектив 1975 йилда — Буюк Ғалабанинг ўттиз йиллигида студентлар ва ўқувчиларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашни яхшилашга қарор қилди. Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва меҳнат ветеранларини оталиққа олишни ташкил этиш, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари. Коммунистик партия ветеранлари, Улуғ Ватан уруши иштирокчилари блан доимий учрашувлар ўтказиш кўзда тутилди.

Мажбуриятларда бадиий ҳаваскорликни ривожлантириш, студентлар ва ўқувчиларни спорт билан шуғулланишига ва ГТО нормативларини топширишга янада активроқ жалб этиш тадбирлари белгиланди.

Ҳақиқатан ҳам олинган мажбуриятлар юксак, уларни бажариш осон эмас. Айникса, мусобақа ташаббускорларига ҳамиша талаб катта. Уларга бошқалар тенглашадилар, бироқ олинган мажбуриятларни ташкилотчилик ишлари билан, педагоглар, студентлар ва ўқувчиларни шу ишларнинг бажарилишига сафарбар этиш билан мустаҳкамлаш шон-шараф ишидир.

ХУШХАБАРЛАР

СИРДАРЁ. «Малик» совхозида икки юз бош сигирга мўлжалланган молхона фойдаланишга топширилди. Бу ерда сермеҳнат жараёнлар механизациялаштирилди, фермада дам олиш хонаси, буфет, душхона қурилди. Гулистон районидаги «Октябрь», Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозларида, «Дружба», «Социализм», Узоқов номли совхозларда ва Сирдарё областидаги кўпгина бошқа хўжаликларда тўрт юз бош сигирга мўлжалланган механизациялаштирилган комплекслар қурилмоқда.

БУХОРО. Область матлубот союзи қоракўл қўйларнинг отарлари қишлаётган Қизилқум ичкарисига яна олтита автолавка жўнатди. Бу дўконларда чорвадорлар заказ қилган моллар — кийим-кечак ва пойафзал, кўчириб юритиладиган телевизор ва приёмниклар, маҳсулотлар бор. Йигирмадан ортиқ ана шундай кўчма магазинлар Томди ва Конимех, Шофиркон ва Ромитон чорвадорларига ҳар куни хилма-хил товарлар етказиб бермоқда.

(ЎзТАГ).

МЎЛ ДАРОМАД ОЛИНМОҚДА

ЯНГИҚЎРҒОН, (Наманган области). Илиқ кунлар бошланиши биланоқ «Ленинизм» совхозининг боғларида моторларнинг овози эшитилди. Соҳибкорлар дарахтларни ишлашга, қатор ораларини ҳайдашга ва тупроқни ўғитлашга киришдилар.

Хўжаликнинг 570 гектар боғи бор. Ана шу майдонларда олманинг ўзидангина ўн етти нави етиштирилади. Бу олмаларнинг кўпгина тури СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида энг юксак баҳога сазовор бўлди.

Совхоз уч йил муқаддам икки колхоз базасида ташкил қилинган эди. Хўжалик ерлари тоғ этаги зонасида жойлашган бўлиб, пахта етиштириш учун унчалик яроқли эмас.

Сабзавот, мева ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш учун ихтисослаштириш дарҳол ўз самарасини берди. Совхоз хўжалик юритишнинг биринчи йилидаёқ ўша икки колхоз олган даромаддан кўра 350 минг сўм кўп даромад қилди.

Чорвачиликнинг саноат негизига кўчирилиши ҳам янги хўжаликка анча фойда келтирди. Уч йил мобайнида сут чорвачилигининг маҳсулдорлигини икки баравар оширди.

(ЎзТАГ).

НАВБАҲОР КЎЧАТЛАРИ

Баҳор келди. Қиши билан мириқиб дам олган ер уйғонди. Деҳқонлар, механизаторлар далаларга отланишди. Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхози сабзавоткорлари ҳам навбаҳорнинг дастлабки кунлариданоқ тўрт гектар ерга редиска уруғи сепишди ва уч гектар ерга помидор кўчатлари экишди.

Совхознинг ойнаванд теплицаларида ҳам иш қизғин. Улар кўкламга тайёргарлик ишларини жуда эрта бошлашганди. Шунинг учун 3,5 миллион туп карам кўчати далаларг: ўтқазишга тайёр. Шунингдек, 2 миллион туп помидор кўчати ҳам расад қилиб қўйилди. Парник ишчилари бор имкониятларини ишга солиб навбаҳор кўчатларини бақувват ва дуркун қилиб ўстираётирлар. Суратларда: (чапда) Норпошша Қурбонова. У карам кўчатларига меҳр билан сув сепяпти. Ўнгда эса совхознинг бош агрономи Мирза Мирзарасулов теплицадаги ҳароратни синчковлик билан аниқламоқда.

А. Тўраев фотолари.

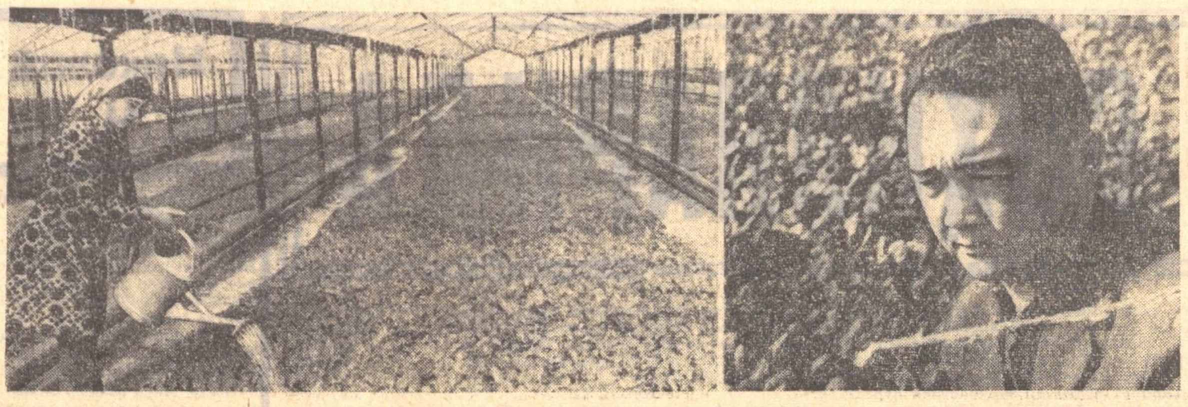

ДУШМАНГА ДАҲШАТ СОЛГАНЛАР

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ҚАТНАШЧИЛАРИ «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ВА «ЛЕНИН БАЙРОҒИ» ГАЗЕТАЛАРИНИНГ МЕҲМОНИ

ТЕРМИЗ. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бу ерда қаҳрамон совет халқининг фашистлар Германияси устидан қозонилган буюк Ғалабанинг шонли ўттиз йиллиги юбилейига бағишланган учрашув бўлиб ўтди. Учрашувда «Ленин байроғи» область газетаси редакцияси ижодий ходимлари ва шаҳар журналистларининг катта группаси Улуғ Ватан уруши ветеранлари билан мароқли суҳбат қилдилар. Бу суҳбатда областимизнинг турли районларидан собиқ жангчилар қатнашдилар. Улар орасида учала Шуҳрат ордени кавалери деновлик А. И. Ткачев, уч Қизил Юлдуз ва учинчи даражали Шуҳрат ордени кавалери сариосиёлик Н. И. Агеев, термизлик жасур жангчилардан А. Ф. Марченко, А. Тиллаев, Х. Шоймардонов, истеъфодаги полковник В. С. Кравченко ва бошқалар бор эдилар. Жонажон Ватанимиз ва фаровон ҳаётимизни йиртқич душман чангалидан омон сақлаб қолиш учун фидойилик кўрсатган жангчиларнинг хотираларини журналистлар мароқ билан тингладилар.

— Улуғ Ватан уруши жанггоҳларида кўп миллатли мамлакатимиз халқлари сафида, — деди область ҳарбий комиссари ўртоқ В. И. Сидоров, — сурхондарёликлар ҳам жасорат кўрсатдилар. Немис-фашистларга қарши бўлган жангларда областдан 50 мингдан ортиқ киши қатнашди. Шундан 3773 жангчи ҳукуматимизнинг турли мукофотларини олишга сазовор бўлдилар.

Сурхондарёдан ҳарбий хизматга чақирилган жангчилар орасида етти киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлди. Улар Мурашкин, Любимов, Қурбонов, Шамкаев, Чернишов, Колодий, Нўғоевлардир. Икки воҳадошимиз — Олтой ўлкасида истиқомат қилаётган Орехников билан деновлик Ткачевлар юксак мукофот — ҳар уч даражали Шуҳрат орденларини олишга муяссар бўлдилар.

Юзлаб сурхондарёликлар урушда Ватанга жон фидо қилдилар. Уларнинг ёрқин хотираси қалбимизда мангу сақланмоқда. Улар шуҳрати учун областнинг кўпгина жойида ёдгорликлар ўрнатилган, эсдалик альбомлари ташкил этилмоқда. Ҳалок бўлган ва ҳозир барҳаёт жангчилар ҳамиша эл-юрт фахри бўлиб қолаверадилар.

Буюк Ғалабанинг ўттиз йиллиги юбилейига тайёргарлик кучайиб кетди. Жойларда бу улкан байрамга аталган кўпгина қизиқарли тадбирлар ўтказилмоқда. Мактаблар, ўқув юртлари, колхоз ва совхозларда, турли корхона ва ташкилотларда уруш ветеранлари билан учрашувлар, слётлар бўлиб ўтаётир.

— Аёлларнинг қаҳрамонлиги ҳақида шундай бир ривоят бор, — дейди суҳбатда запасдаги кичик лейтенант А. И. Румянцева, — қадимги урушлардан бирида душман Новгород шаҳрини узоқ вақт қамалга олади. Аммо, шаҳар асло таслим бўлмайди. Тинка-мадори қуриган душман ҳийла-найрангга ўтади. Қариялар, болалар, аёллар хоҳлаганича юк кўтариб шаҳардан чиқиб кетишлари, улар хавфсиз жойга етиб олгунларигача ҳеч ким тегмаслигини, аммо, шундан сўнг шаҳарда қолган эркаклар жангсиз таслим бўлишларини таклиф этади. Шаҳарликлар рози бўлишади. Ҳар бир аёл елкасига қоп тўла юк ортиб душман орасидан чиқиб кетади. Белгиланган муддатда душман шаҳарга бостириб киради, аммо на кўз билан кўрсинки шаҳарда бирорта одам йўқ эди. Маълум бўлишича аёллар қопда эркакларни опичлаб олиб чиқишган экан...

Албатта бу ривоят. Аммо, совет аёлларининг куч-қудрати Улуғ Ватан урушида тўла намоён бўлди. Зоя Космодемьянскаяга ўхшаш юзлаб хотин-қизлар душманга қарши йигитлар билан елкама-елка жанг қилдилар. Термиз шаҳридан ҳам ўттиздан ортиқ хотин-қиз Улуғ Ватан уруши жангларида қатнашди.

— Мен фронтга кўнгиллилар қатори кетганман, — давом этади А. И. Румянцева — Уруш бошланганга қадар ички ишлар ходимлари тайёрлаш мактабини битирганман. Сал бўлса-да ҳарбийча иш ва интизомга кўниккан эдим. Уч акам учувчи бўлганлиги сабабли мен ҳам улардек бўлишни орзу қилардим.

Бизнинг авиация полкларимиз жангчиларининг ҳар бир парвози ғоят масъулиятли ва мураккаб шароитда ўтарди. Чунки, душманнинг қирувчи самолётлари ва зенит бўлимлари ҳар дақиқада йўлимизга ғов бўлиб чиқиши мумкин эди. Полковник Долгополов командир бўлган 225-авиация полки составида Ладога кўли яқинида ва Ленинград остонасидаги жангларда иштирок этдим. Кейин катта акам билан бирга махсус авиация қисмида хизмат қилдим...

Жарқўрғон район «Партия XXII съезди» колхозидан собиқ жангчи ўртоқ Тожи Турсуналиев бир тасодиф тарихини сўзлаб берди.

Белгород шаҳри учун жанглар борар, душман мудофаа истеҳкомлари зич жойлашган бўлиб, лашкар сони ва техника жиҳатидан анча устун эди. Бизникилар бирор дамни бекор ўтказмай ҳужумга ташланаверар, аммо, душманнинг ўқ ёмғирлари кўз очирмас эди. Биз артиллериячиларга пиёда қўшинлар учун йўл очиб бериш вазифаси топширилган. Лекин отишни бошлашимиз учун ҳали аниқ кўрсатма бўлмаганидан тиш ғижирлатиб жим турардик. Замбараклар ўқланган, аммо, отишга рухсат йўқ. Замбараклар душман кўрмайдиган қилиб жуда яхши ниқобланганига қарамай, позициямизга фашистлар отган снарядлар келиб туша бошлади.

«Пайқаб қолишди, лаънатилар!..» деб сўкиниш жангчилар. Худди ҳозиргидек эсимда. Биз турган жойдан атиги бир километр келадиган жойдаги қанд заводининг баландлиги 60 метрча келадиган каттакон мўриси устида нимадир ғимирлаётганини кўриб қолдим. «Хойнахой шунда бир гап боров!» дея кузатдим. Буйруқ бўлмаса ҳам «бор барака» дедим-да замбарак стволини мўрининг қоқ ярим белига тўғрилаб ричагни тортдим. Тўғри мўлжаллаб отган эканман мўри ярмидан гурсиллаб қулаб тушди.

— Нега берухсат отдинг?! Турган жойимизни билдириб қўйдинг-ку!.. — Командир дўқ қилди. Мен муздек қотиб турар, лом-мим демас, қилган хатоим учун жазога ҳам рози эдим. Шу чоқ олға силжинглар деб берилган буйруқ жонимга оро келди. Ҳамма томондан бизникилар ҳужумга ташландилар. Замбаракларимиз тинмай олов пуркарди. Икки соатлар чамаси ўтгандан кейин батарея ўт очишни тўхтатди. Мени командир чақирди. Борсам полк командири подполковник Шевченко жилмайиб қараб турарди. Бирдан юзимга қон югурди. Бу орада у келиб мени қучоқлаб олди-да, икки юзимдан ўпиб, «раҳмат сенга, мерган экансан, кўп жангчиларнинг ҳаётини сақлаб қолдинг. Сен қулатган мўрида душманнинг кузатув пункти жойлашган экан», — деди. Бир неча кундан кейин бу қилган хизматим учун Қизил Юлдуз ордени билан мукофотландим.

Кейинчалик орден ва медалларим янада кўпайди. Қизил Байроқ, яна битта Қизил Юлдуз орденлари олдим. Қўмондонликнинг раҳматномаси билан тақдирландим.

Кейинги йилларда қуролдош дўстларимни қидириб топишга кўп ҳаракат қилдим. Бу ҳаракатлар зое кетмади. Бир ярим йил ёнма-ён жанг қилган сержант И. Умарбеков деган дўстимнинг дарагини эшитиб Наманганга бордим. У ҳозир Янгиқўрғон районида туради. Иккаламиз «Коммуна» газетасига хат ёзиб, Қувасой шаҳаридан Рўзибой Ўзганов деган қуролдошимизни ҳам топдик. Хат ёзишиб кейин уйига бирга бордик. Ҳаммамизнинг бошимиз қувончдан осмонга етди. Бизнинг дўстлигимиз жангларда тобланган. Шунинг учун ҳам у пўлатдек мустаҳкамдир. Фарзандларимизнинг ҳам биз каби қадрдон, дўст, оғаини бўлишларига аминмиз.

Учрашувда шерободлик собиқ жангчи, ҳозир пахта тозалаш заводининг слесари бўлиб ишлаётган Б. Жўраев, область савдо инспекциясининг инструктори Ленинград шаҳрининг собиқ ҳимоячиси Т. Ашуров ва бошқа жангчилар ҳам фашист каллакесарларига қарши олиб борилган ҳаёт-мамот жангларида кўрсатган сабот-матонатлари ҳақида тўлқинланиб ҳикоя қилдилар. Улар совет солдатининг букилмас иродасини, енгилмаслигини кўрсатувчи мисоллар келтирдилар. Учрашув ғоят қизиқарли ва мароқли ўтди.

А. ХАЛИЛОВ.

Суратда: Улуғ Ватан уруши ветеранлари — учрашув қатнашчилари (чапдан) Аҳмад Тиллаев, Хусан Шоймардонов, Шуҳрат орденлари тўла кавалери Александр Ткачев, Анна Ивановна Румянцева, В. И. Сидоров, А. Ф. Марченко, В. С. Кравченко ўртоқлар.

В. Воҳидов фотоси.

АХБОРОТ, ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

ЖАСОРАТ МАДҲИ

Улуғ Ватан урушида Совет халқининг мислсиз қаҳрамонлиги, бекиёс матонати тўғрисида яратилган тарихий, бадиий асарлар, эсдалик лар китоб жавонларидан муносиб ўрин олган. Бу мавзуда қанча ёзилса, жангномаларга янги-янги саҳифалар битилса арзийди.

Хоразмлик журналист В. С. Мильготиннинг 1974 йилда «Ўзбекистон» нашриёти чоп этган очерклар тўплами ана шу жанговар мавзуга бағишланган. «Хоразмлик солдатлар» деб номланган бу тўпламда Аму соҳили ўғлонларининг фронтдаги жасорати мадҳ этилади. Очерк қаҳрамонларининг кўпчилиги фронтдан ғалаба билан қайтиб, ҳозир тинч яратувчилик меҳнатида актив қатнашаётган замондошларимиздир. Тўплам буюк Ғалабанинг 30 йиллигига муносиб совға бўлди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СОЗАНДАЛАР МАСКАНИ

Тўхтасин Жалилов номидаги Андижон музика билим юртининг ташкил этилганига 10 йил тўлди. Шу йиллар мобайнида бу санъат мактабини уч юздан ортиқ йигит-қиз битириб чиқди. Улар ҳозирги кунда областнинг турли музика мактабларида, район ва шаҳар маданият уйларида, колхоз ва совхозлар қошида ташкил этилган бадиий ҳаваскорлик коллективларида, халқ ашула ва рақс ансамблларида меҳнат қилмоқдалар.

Билим юртининг ўн йиллигига бағишлаб ўтказилган тантанали кечага созандалар маскани талабаларининг ота-оналари, собиқ ўқувчилари, кўп сонли музика ихлосмандлари тўпландилар. Кеча сўнгида билим юртининг юқори курс талабалари ўз санъатлари билан йиғилганларни ҳушнуд этишди.

Н. ИНОҚОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

ШИФОБАХШ СУВ

Бажарная станциясида янги шифобахш сувнинг манбаи топилди. Бу сувнинг Боржом ва Ессентуки сувидан фарқи кам. Шифобахш сувдан инсон саломатлиги йўлида фойдаланиш мақсадида 1-«Ғаллаорол» совхозининг марказида ошқозон ва ичак касалликларини даволайдиган эллик ўринли шифохона ишга туширилди. Яқин келажакда шифохонадаги ўринларни 5-6 бараварга кўпайтириш кўзда тутилмоқда..

Н. МИРЗАЕВ.

АХБОРОТ, ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР

Техника янгиликлари

ХАВФСИЗ ЛОКОМОТИВ

«Постниковская» шахтасининг забойларида қазилган кўмирни янги типдаги электровозлар таший бошлади. Булар на аккумулятор на контакт сими талаб қилади. Уларнинг двигателларига ўтувчи ток ер остидаги темир йўл бўйлаб ётқизилган изоляцияланган кабель индукцияси принципи бўйича келади.

Юксак частотали электровоз хавфли металл гази кўп чиқувчи шахталарда хавфсиз ишлашни таъминлайди, симсиз энергия ўтказиш учқун чиқиш имкониятини жуда оз даражага келтиради.

Янги шахта локомотив аввалгисидан анча серунум, у битта составда 130 тоннадан зиёд — аккумуляторли шундай машинага нисбатан икки ярим баравардан кўп кўмир таший олади.

Давлат комиссияси янгиликни саноат кўламида ишлаб чиқаришга тавсия этди. Совет Украинасининг 50 йиллиги номли Дружково машинасозлик заводида хавфсиз локомотивлар ишлаб чиқариш мўлжалланади.

(ТАСС).

БИР ЎЗИ ТЎҚҚИЗ СТАНОК ЎРНИДА

Тошкентдан Литванинг Рокишкис шаҳридаги «Нерис» машинасозлик фермаси номига ортиб жўнатилган ҳар икки кўп шпинделли ним автоматнинг ҳар бири тўққиз серияли универсал станокдан бутун бир линиянинг ўрнини боса олади. Бу ноёб машиналар витаминлаштирилган пичан талқони — гранулятор матрицаси олинадиган установканинг бош деталларига ишлов беришга аталган.

Тошкент давлат машинасозлик лойиҳа-конструкторлик технология бюросида ишлаб чиқилган ва ясалган бу ним автомат 2,5 соат ичида иккита матрицага ишлов беради, ҳар бирида 540 тадан тешик пармалайди.

— Матрица — донадор озуқа ишлаб чиқариш машинасининг асосий дизели ҳисобланади. У мураккаб деталь деворлари иш процессида озуқа массасининг доимий босимига дучор бўлиб туради, — дейди бюронинг тажриба заводида станоклар конструкциялаш ишларига бошчилик қилувчи инженер В. Б. Белага. — Мутахассислар олдида ҳар қандай нагрузкага бардош бера оладиган матрица ишлаб чиқарувчи станок яратишдан ташқари ғоят пишиқ металлга ишлов бера оладиган асбоб танлаш вазифаси ҳам турарди. Бу вазифалар ҳал этилди.

«Нерис» фирмаси беш йилликнинг якунловчи йилида 10 та шундай ним автомат олади. Станоксозлар мамлакат қишлоқ хўжалиги машинасозлик корхоналарига жами 100 та шундай ноёб станок тайёрлаб жўнатадилар.

(ЎзТАГ).

ФУТБОЛ

ДАСТЛАБКИ ҲИСОБЛАР

Ўтган дам олиш куни марказий «Пахтакор» стадиони мухлислар билан тўлди. Стадион минбарларидан илк бор ҳайқириқ ва олқишлар янграда. Баҳор қуёши чарақлаб турди. Яшил майдонда ўсмирлар ўртасида ўтказилаётган анъанавий V халқаро турнир иштирокчилари саф тортишди. Ўзига хос катта футбол мусобақаси тантанали суратда очиқ деб эълон қилинди. Стадион узра мусобақа байроғи ҳилпиради. Меҳмонларни халқаро турнирни ўтказиш ташкилий комитетининг раиси, Тошкент область партия комитетининг секретари А. Хўжаев қизғин табриклаб, уларга катта муваффақиятлар тилади.

Майдонга турнирнинг дастлабки учрашуви иштирокчилари — СССРнинг биринчи командаси билан чехословакиялик футболчилар кириб келишди. Турнир ғолиби деган шарафли ном учун кураш бошланди. Учрашув бошланишиданоқ шиддатли тус олди. Томонлар ҳужумкорлик руҳида тўп сурдилар. Совет футболчилари ҳужумларни уюшқоқлик билан ўтказиб, ЧССР командаси дарвозасига хавф солиб туришди. Чехословакиялик футболчилар қаршилигини усталик билан енгган совет футболчилари ҳисобни очишга эришдилар. Учрашувнинг 31 минутида москвалик торпедочи Беленковнинг аниқ зарбидан ҳисоб 2:0 га етди. Танаффусдан кейин ҳам футболчиларимиз бўш келишмади. Чехословакиялик ўйинчиларнинг ҳисобни тенглаштириш учун қилган ҳаракатлари зое кетди. Шу тариқа «Пахтакор»да ўтказилган биринчи учрашув совет футболчилари ғалабаси (4:0) билан тугади. Шу куни Тошкентнинг «Старт» стадионида Польша—Финляндия командалари куч синашди. Бу ўйинда польшаликлар жавобсиз бир тўп киритиш билан қимматли очко олишди.

Кеча «Б» группаси командалари куч синашдилар. Ўзбекистон терма командаси венгрияликларни, СССР-2 коллективи ГДР футболчиларини қабул қилишди.

Ҳ. НОСИРОВ.

Суратда: СССР-1 — ЧССР командалари учрашув.

Т. КАРИМОВ фотоси.

ШИФОКОР МАСЛАҲАТИ

АСОРАТИДАН САҚЛАНИНГ

Грипп ҳасталигига дучор бўлган бемор санитария-гигиена қоидаларига тўла риоя қилса, кўчага чиқмасдан, медицина ходимларининг кўрсатмаларини тўла бажарса, маълум муддатдан кейин батамом тузалиб кетади. Лекин бу дард организмни ҳар хил касалликдан ҳимоя қилиш хусусиятини пасайтириши, бадандаги баъзи бир микроблар фаолиятини кучайтириши мумкин. Медицина ходимлари кўрсатмаларига риоя қилмай, ҳарорат баланд эмас-ку, деб хотиржам бўлиб юриши натижасида грипп билан оғриган беморларнинг турли асоратга йўлиқаётганини кузатяпмиз. Булар ичида буйрак ва ўпканинг шамоллаши, бод касаллигининг зўриқиши, юрак фаолиятининг сусайиши алоҳида қайд этиляпти.

Гриппнинг энг хавфли асорати ўпка шамоллаши — зотилжамдир. Бу асорат гриппга йўлиққан кишиларнинг 73 процентида учрайди. Бу дардга чалинганларнинг нафас олиш йўллари — трахея ва бронхларнинг шиллиқ қаватлари яллиғланади. Бемор қаттиқ йўталади. Кўкраги оғрийди. Нафас олиши қийинлашади. Ана шу грипп вируси таъсирида нафас олиш йўлидаги турли микроблар миқдори (стафилококк, пневмококк, стрептококк) кўпаяди. Ниҳоят, нафас олиш йўлларининг яллиғланиши зўрайиб, ўпка шамоллаши касаллиги келиб чиқади. Беморнинг аҳволи оғирлашади. У балғам билан қон туфлайди. Кўкрак оғриғи зўрайиб, нафас олиш тезлашади. Ҳарорат кўтарилиб кетади. Эт увишиб, бош қаттиқ оғрийди. Оёқ-қўл мушаклари бўшашади. Ҳаво етишмаслигидан беморнинг лаблари кўкаради, юрак уриши тезлашади.

Биз клиникада гриппдан сўнг зотилжамга йўлиққан беморларнинг бир нечасини кузатдик. Зотилжам грипп билан баробар бошланиши ёки бемор гриппдан энди тузалиш пайтида ҳарорати кўтарилиб кетиб бошланиши мумкин. Аввал грипп билан оғриб, кейин зотилжам бўлган беморларнинг ўпкасида ва унинг юқори нафас олиш йўлларида шамоллаш аломатлари сезилади. Шу сабабли беморни бетўхтов йўтал безовта қилади. Рентгенда кўпчилик беморлар ўпкасининг кичик бўлакчалари, баъзиларида эса бутун бир катта бўлагининг яллиғланганлиги ҳамда бронхларнинг шишганлиги аниқланди.

Бемор ўпкасининг катта қисмида қуруқ ва ҳўл хириллаш эшитилди. Бу товушлар гриппдан сўнг зотилжам касаллигига чалинган кишиларга хосдир. Етти-ўн кун давом этган хириллаш даволаш натижасида пасайиб боради. Агар бемор ўз вақтида даволанмаса, ўпка яллиғланиши туфайли тешилиши мумкин.

Кузатишлар шуни кўрсатдики, гриппдан сўнг зотилжамга йўлиққан беморлар қони таркибида оқ қон таначалари миқдори айтарли кўп бўлмайди ёки 10-12 мингдан ошмайди. Нейтрофил доначаларининг кўпайиши учрайди. Зотилжам касаллигини комплекс даволаш керак. Гриппга чалинган кишиларнинг аҳволи оғирлашса, зудлик билан касалхонага келтирилиши лозим.

Грипп билан оғриган бемор ўткир бронхитга ҳам учраши мумкин. Натижада илгари сурункали, кейинги вақтда эса анча тузалган ўпка касалликлари яна қайталанади.

Яқинда йигирма ёшлардаги бир қиз клиникамизга келтирилди. Унинг бўғинлари оғрир, юраги тез-тез урар, ҳарорати кўтарилиб-пасайиб турарди. Бемор илгари ҳам грипп билан қаттиқ оғриган экан. Клиникада даволангандан сўнг танасидаги оғриқ босилиб, иситмаси тушди. Лекин юрагининг оғриши, тез уриши, юрганда ҳарсиллаши йўқолмади. Текширишлар натижасида қизнинг юрак касаллигига дучор бўлганлиги аниқланди. Гриппга чалинган қизнинг юрагида кейинчалик бод касаллиги авж олган экан.

Бизнинг кузатишларимиз шуни кўрсатяптики, грипп бод касаллиги бўлган кишиларга, юраги порок беморларга қаттиқ зарар етказар экан. Айрим кишилар юраги атеросклероз билан оғриган бўлса, грипп юрак фаолиятини жуда сусайтиради ва оғриқни кучайтиради.

Қон босими юқори бўлган кишилар гриппдан сўнг ҳарсиллайдиган бўлиб қоляптилар. Улар қон босимини ўлчатиб, тегишли даво олишлари лозим.

Гриппга чалинган бемор тезда бошқа кишилардан ажратиб, алоҳида хонага ётқизилиши, уйга врач чақирилиши керак. Бемор ётган хона 18-20 даража иссиқ бўлиши, доимо хонани шамоллатиб туриш лозим. Баданни иссиқ тутиш, горчицалик ваннага оёқни солиш, иссиқ мастава, сут ичиб терлаш катта ёрдам қилади. Врач маслаҳати билан даволаниш зарур.

Кўпгина олимларимиз фикрича, асоссиз, системасиз, кам дозада қўлланилган антибиотиклар организмга кўпроқ зиён келтиради. Антибиотиклар (пенициллин, стрептомицин) кишиларда ҳар хил аллергия — организмнинг пенициллинга нисбатан ниҳоятда сезгирлигини оширувчи касалликларга олиб келиши мумкин. Шунинг учун такрор таъкидлаб айтамизки, шифокор маслаҳатига амал қилинг.

У. ШАРОПОВ,
Ўрта Осиё медицина педиатрия институтининг ички касалликлари кафедраси мудири, медицина фанлари доктори, профессор.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.30—ТОШКЕНТ. 18.40—«Доим тайёр». 19.10 — «Ахборот». 19.25—Халқ контроли экрани. 19.55 — Шоир қалби. 20.20 — «Ахборот». 20.40 — «Бунёдкор». 22.00—«Вақт». 22.30 — Қишлоқ хўжалиги билимлари телевизион халқ университети. 23.00 — Кино оламида. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.30 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Қувноқ ноталар. 19.30 — Унутилмас учрашувлар. 20.00 — Фильм-концерт. 20.15 — **Йўлбарсларни ўргатувчи** (бадиий фильм). 22.00 — Ҳужжатли кино экрани. 22.30 — Бўш келманг, қизлар. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Ўқув кўрсатуви. 20.10—Ҳужжатли фильм. 20.30 — Концерт. 21.00 — Тошкент янгиликлари. 21.15 — **Момо ер** (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/III да **Лукаш ботир,** 5/III да **Лукаш ботир,** 6/III да **Аяжонларим** (кундуз 12.00 ва кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/III да **Ҳар хонадонда байрам,** (17.00), 5/III да **Ҳар хонадонда байрам** (17.00), 6/III да **Нон, қон, инсон** (18.00).

КИНО

Менинг тақдирим — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ҳалоскорлик (1 ва 2-сериялари) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

8 МАРТ КУНДУЗ СОАТ 3 ДА М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ АРТИСТЛАРИНИНГ

БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Фахриддин УМАРОВ, Хадича АЛИМАРДОНОВА, Дилором ҚАЮМОВА, Гулнора АЪЗАМОВА, Азиза ТУЛАГАНОВА, Кокиб АЛИЕВА, Ғуломжон ДАДАХОНОВ, Отажон РАЖАБОВ, Саттор ИСЛОМОВ, Отажон БОЙИСОВ, Анвар ТИЛЛАНАЗАРОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Ансамблнинг музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Салоҳиддин ТУХТАСИНОВ.

Программани Бутуниттифоқ театр артистлари конкурсининг лауреати Зайтуна ТОЖИБОЕВА олиб боради.

Билетлар кундуз соат 2 дан сотилади.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

5—6 МАРТ КЕЧ СОАТ 19.00 да СССР чемпионати бўйича II группа «А» класс «ТИТАН» (Березники) «БИНОКОР» (Тошкент) КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА

ХОККЕЙ

Билетлар марказий «Юбилей» спорт зали кассасида соат 12.00 дан сотилмоқда.

Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»НИНГ ЎҚУВ КОМБИНАТИ қуйидаги мутахассисликлар бўйича қурилиш ишчиларини тайёрлайдиган

КУРСЛАРГА 18 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАРНИ

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

дурадгор, паркетчи, сувоқчи, бўёқчи, тош кесувчи-гранитчи, мармарчи-пардозловчи, тунукачи ва башняли кран машинистлари.

ЁЛҒИЗ КИШИЛАР ЁТОҚХОНА ВА ПРОПИСКА БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Машғулотлар — ҳар ойнинг 5 числосида бошланади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — УЧ ОЙ; БАШНЯЛИ КРАН МАШИНИСТЛАРИ УЧУН БЕШ ОЙ.

Курсларни тугатганлар Тошкент шаҳрида «ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг қурилиш бошқармаларида иш билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар-70, Ш. Руставели кўчаси, 19-уй («Радость» магазини қаршисида). Телефон: 53-78-25.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти коллективи ўзбек тилшунослиги кафедрасининг доценти, филология факультети деканининг ўринбосари Ҳ. А. Жамолхоновга онаси

Файзихон ЖАМОЛХОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142
Р. 02263.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.
ИНДЕКС 64583.
Б. — 53.